

Periodical Part

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku / Štatistický Úrad Slovenskej Republiky ; 2018

Provided in Cooperation with:

Statistical Office of the Slovak Republic, Bratislava

Reference: Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku / Štatistický Úrad Slovenskej Republiky ; 2018 (2020).

<https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=f4af4377-9b7b-433d-aea0-faa964b6639d>.

This Version is available at:

<http://hdl.handle.net/11159/6097>

Kontakt/Contact

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft/Leibniz Information Centre for Economics
Düsternbrooker Weg 120
24105 Kiel (Germany)
E-Mail: [rights\[at\]zbw.eu](mailto:rights[at]zbw.eu)
<https://www.zbw.eu/econis-archiv/>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Dieses Dokument darf zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden. Sie dürfen dieses Dokument nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, aufführen, vertreiben oder anderweitig nutzen. Sofern für das Dokument eine Open-Content-Lizenz verwendet wurde, so gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

<https://zbw.eu/econis-archiv/terms-of-use>

Terms of use:

This document may be saved and copied for your personal and scholarly purposes. You are not to copy it for public or commercial purposes, to exhibit the document in public, to perform, distribute or otherwise use the document in public. If the document is made available under a Creative Commons Licence you may exercise further usage rights as specified in the licence.

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2018

Social Protection in the Slovak Republic 2018

(podľa metodiky ESSPROS)
(according to the ESSPROS Manual)

DEMOGRAFIA
A SOCIÁLNA ŠTATISTIKA

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Kód: 021020

Okruh: Demografia a sociálna štatistika

Dátum: december 2020

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2018 (podľa metodiky ESSPROS)

Sekcia sociálnych štatistík a demografie
Generálna riaditeľka sekcie: Ľudmila Ivančíková
Odbor štatistiky životnej úrovne obyvateľstva
Kontaktná osoba: Róbert Vlačuha, tel.: 50236 209

Autori: Adriana Veverková
Róbert Vlačuha

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia sociálnych štatistík a demografie
Miletičova 3
824 67 Bratislava
Slovenská republika
Telefón: + 421 250 236 209
www.statistics.sk

OBSAH

	strana
Úvod	1
1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu	2
1.1. Príjmy na sociálnu ochranu v SR	3
1.2. Výdavky na sociálnu ochranu v SR	5
1.2.1. Výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR	8
1.2.2. Výdavky na účel zdravotné postihnutie (invalidita) v SR	10
1.2.3. Výdavky na účel staroba v SR	12
1.2.4. Výdavky na účel pozostalí v SR	14
1.2.5. Výdavky na účel rodina/deti v SR	15
1.2.6. Výdavky na účel nezamestnanosť v SR	17
1.2.7. Výdavky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR	19
2. Výdavky na dôchodky v SR	21
3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity v SR	22
4. Medzinárodné porovnanie vybraných ukazovateľov sociálnej ochrany	23
5. Netto dávky sociálnej ochrany	29
6. Zdroje údajov a informácií	31
7. Literatúra	31

Skratky a symboly

ESSPROS - Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany

AZÚ - administratívne zdroje údajov

ES - Európske spoločenstvo

EÚ - Európska únia

EA-15 - krajiny Eurozóny

EA-19 - krajiny Eurozóny

HDP - Hrubý domáci produkt

mil. - milión

MF SR - Ministerstvo financií SR

MDVRR SR - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

MO SR - Ministerstvo obrany SR

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MS SR - Ministerstvo spravodlivosti SR

MV SR - Ministerstvo vnútra SR

NISD - neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

SAD - Slovenská autobusová doprava

s. c. - stále ceny

SNÚ - sektory národných účtov

SR - Slovenská republika

SZČO - samostatne zárobkovo činné osoby

ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky

ÚPSVR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚC - vyššie územné celky

VZPS - výberové zisťovanie pracovných síl

PPS - Štandardy kúpnej sily: Je umelý výmenný kurz peňažných mien jednotlivých krajín, zohľadňujúci cenové hladiny nakupovaných tovarov a služieb v týchto krajinách. Je možné ho chápať aj ako cenový index porovnávajúci ceny tovarov a služieb v daných krajinách. Slúži na reálnejšie vyjadrenie rôznych ekonomických súvislostí, než aké poskytujú oficiálne výmenné kurzy peňažných mien daných krajín.

: údaje nie sú k dispozícii

0 údaj nulový alebo blízky nule

x zápis nie je možný z logických dôvodov

EÚ-15: Belgicko (BE), Dánsko (DK), Nemecko (DE), Grécko (GR), Španielsko (ES), Francúzsko (FR), Írsko (IE), Taliansko (IT), Luxembursko (LU), Holandsko (NL), Rakúsko (AT), Portugalsko (PT), Fínsko (FI), Švédsko (SE) a Spojené kráľovstvo (UK)

EU-28: EU-15 rozšírené o Bulharsko (BG), Českú republiku (CZ), Estónsko (EE), Cyprus (CY), Chorvátsko (HR), Lotyšsko (LV), Litvu (LT), Maďarsko (HU), Maltu (MT), Poľsko (PL), Rumunsko (RO), Slovinsko (SI) a Slovensko (SK)

EA-19: BE, DE, IE, EE, GR, ES, FR, IT, CY, LV, LT, LU, NL, MT, AT, PT, SI, SK a FI

Iné štáty: Island (IC), Nórsko (NO), Švajčiarsko (CH), Srbsko (RS), Turecko (TR)

V tabuľkách uvedené celkové sumy čiastkových údajov nemusia vždy zodpovedať ich súčtu, nakoľko sú vypočítané z nezaokrúhlených údajov a až následne sa zaokrúhľujú.

ÚVOD

Zmluva o založení Európskeho spoločenstva¹ stanovuje podporu vysokej úrovne sociálnej ochrany a rozvoja ekonomickej a sociálnej previazanosti členských štátov ako úlohu Spoločenstva.

Z dôvodu monitorovania vývoja sociálnej ochrany v členských štátoch EÚ Európska komisia vyžaduje dostupnosť k aktuálnym a podrobným údajom a informáciám o systémoch, súčasnom stave a rozvoji sociálnej ochrany v členských štátoch. Jedným zo základných nástrojov štatistického sledovania sociálnej ochrany je **Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany** (metodika ESSPROS).

Počnúc rokom 2008 (referenčný rok 2006) poskytujú členské štáty EÚ údaje na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007² o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS) a štyroch implementačných nariadení Komisie:

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1322/2007³, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre základný systém ESSPROS a modul o poberateľoch dôchodkov;
- Nariadenie Komisie (ES) č. 10/2008⁴, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vymedzenie pojmov, podrobné klasifikácie a aktualizáciu pravidiel zverejňovania údajov základného systému ESSPROS a modulu o poberateľoch dôchodkov;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 110/2011⁵ z 8. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 263/2011⁶ zo 17. marca 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o začiatok zberu úplných údajov pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany.

Štatistický systém ESSPROS pozostáva z nasledovných modulov:

- Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu,
- Kvalitatívne informácie (popisy programov sociálnej ochrany a popisy vyplácaných dávok),
- Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity,
- Čisté výdavky na sociálne dávky.

Sociálna ochrana zahŕňa všetky intervencie z verejných a súkromných organizácií, ktorých cieľom je oslobodiť domácnosti a jednotlivcov od bremena stanoveného balíka rizík alebo potrieb za predpokladu, že neexistuje iná paralelná recipročná ani individuálna dohoda.

Publikácia zaznamenáva hlavné trendy vývoja sociálnej ochrany v Slovenskej republike (v sumáre za programy sociálnej ochrany), v členských štátoch EÚ a prístupových krajinách EÚ.

Európsky systém národných a regionálnych účtov (ESA 2010) nahradil predchádzajúci štandard ESA 1995. Táto zmena nepriamo ovplyvnila aj štatistický systém ESSPROS. Väčšina členských štátov EÚ zohľadnila túto zmenu revíziou svojich ESSPROS údajov. V SR sa prvýkrát realizoval zber údajov v súlade s metodikou ESA 2010 za rok 2015 za ukazovatele sociálnych príspevkov podľa číselníka ESU 2010.

Publikáciu dopĺňajú tabuľky a grafy.

K dnešnému dňu nie sú v databáze Eurostat-u k dispozícii údaje za rok 2018 za všetky štáty EÚ.

¹ https://www.slov-lex.sk/static/prilohy/SK/ZZ/2004/185/20040414_3029367-2.pdf

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0458&from=EN>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R1322&from=EN>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0010&from=EN>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0110&from=EN>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0263&from=EN>

1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu (bez odčítania daní a sociálnych odvodov platených z dávok)

Metodika „Základného systému“ ESSPROS“ stanovuje definície a popisuje triedenie programov sociálnej ochrany za účelom zostavenia účtu systému sociálnej ochrany štátu. Systém sociálnej ochrany tvoria programy sociálnej ochrany. Podmienkou je, aby bolo možné za takto definovaný program zostaviť osobitný účet príjmov a výdavkov. Za program sa považuje zvláštny súbor pravidiel podporovaných jednou alebo viacerými inštitucionálnymi jednotkami, ktoré riadia úhradu dávok sociálnej ochrany a ich financovania. Zvláštny účet príjmov a výdavkov znamená prístup k celým a rozpísaným záznamom o zdrojoch a použití počas účtovného obdobia.

Programy sociálnej ochrany sa sústreďujú výlučne na prerozdelenie a nie na produkciu. Sú podporované inštitucionálnymi jednotkami, samy inštitucionálnymi jednotkami nie sú.

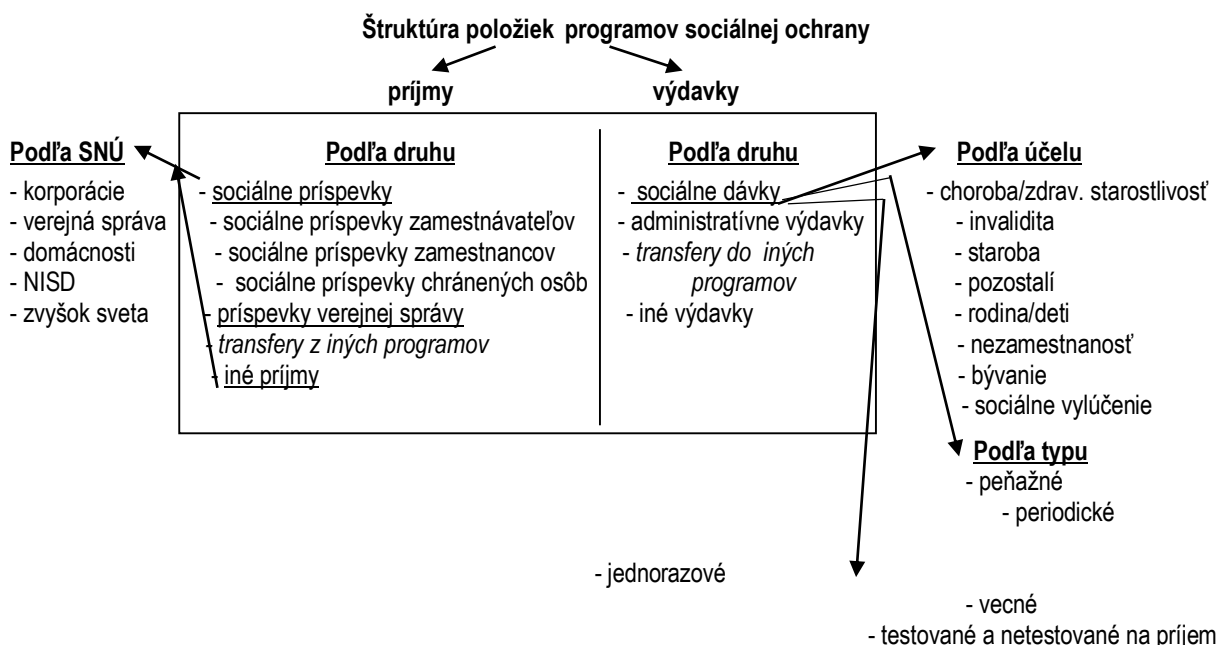
Programy sociálnej ochrany v SR

Č.	Názov programu	Č.	Názov programu
1	Nemocenské poistenie	13	Sociálne poistenie - silové zložky
2	Dôchodkové poistenie - ukončený program	14	Sociálne zľavy na cestovnom
3	Poistenie v nezamestnanosti	15	Sociálne služby - VÚC
4	Zdravotné poistenie	16	Garančné poistenie
5	Štátna sociálna podpora	17	Rezervný fond solidarity
6	Štátna sociálna pomoc	18	Starobné poistenie
7	Imputované dávky - verejný sektor	19	Invalidné poistenie
8	Imputované dávky - súkromný sektor	20	Starobné dôchodkové sporenie
9	Sociálna pomoc miestnej samosprávy	21	Politiky trhu práce
10	Úrazové poistenie	22	Príspevky na dôchodkové sporenie
11	Doplňkové dôchodkové sporenie	23	Daňový bonus na dieťa
12	Sociálne služby - NISD a súkromný sektor		

Príjmy programov sociálnej ochrany sú v "základnom systéme" ESSPROS klasifikované podľa druhu (sociálne príspevky, príspevky verejnej správy, transfery z iných programov a iné príjmy) a podľa pôvodu (podľa SNÚ číselníka), tzn., z ktorých inštitucionálnych sektorov pochádzajú.

Sociálne príspevky sú náklady, ktoré vznikajú zamestnávateľom v mene ich zamestnancov alebo chráneným osobám na zabezpečenie nároku na sociálne dávky.

Príspevky verejnej správy sú náklady verejnej správy na riadenie verejných nepríspevkových programov a finančnej podpory, ktorú verejná správa poskytuje iným národným programom sociálnej ochrany.

1.1 PRÍJMY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Príjmy na systém sociálnej ochrany v úhrne v SR v roku 2018 dosiahli 16 357,5 mil. eur (18,3 % z HDP) a 14 484,4 mil. eur v stálych cenách roku 2010.

Tab. 1.1 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa druhu v SR, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2018/2017
Celkové príjmy	16 357,5	14 484,4	3 003,2	4 202,7	100,0	18,3	100,1
Príjmy podľa druhu							
Sociálne príspevky	11 531,4	11 531,4	2 117,1	2 962,8	70,5	12,9	99,6
Sociálne príspevky zamestnávateľov	7 802,8	7 802,8	1 432,6	2 004,8	47,7	8,7	98,3
Aktuálne sociálne príspevky	7 567,6	7 567,6	1 389,4	1 944,3	46,3	8,5	98,2
Imputované sociálne príspevky	235,2	235,2	43,2	60,4	1,4	0,3	100,6
Sociálne príspevky chránených osôb¹⁾	3 728,6	3 728,6	684,5	958,0	22,8	4,2	102,7
Zamestnanci	3 036,2	3 036,2	557,4	780,1	18,6	3,4	102,7
Samostatne zárobkovo činné osoby	613,8	613,8	112,7	157,7	3,8	0,7	102,0
Iné osoby (dobrovoľní platitelia)	78,5	78,5	14,4	20,2	0,5	0,1	105,2
Príspevky verejnej správy	4 311,0	4 311,0	791,5	1 107,6	26,4	4,8	101,1
Iné príjmy	515,1	515,1	94,6	132,3	3,2	0,6	102,1

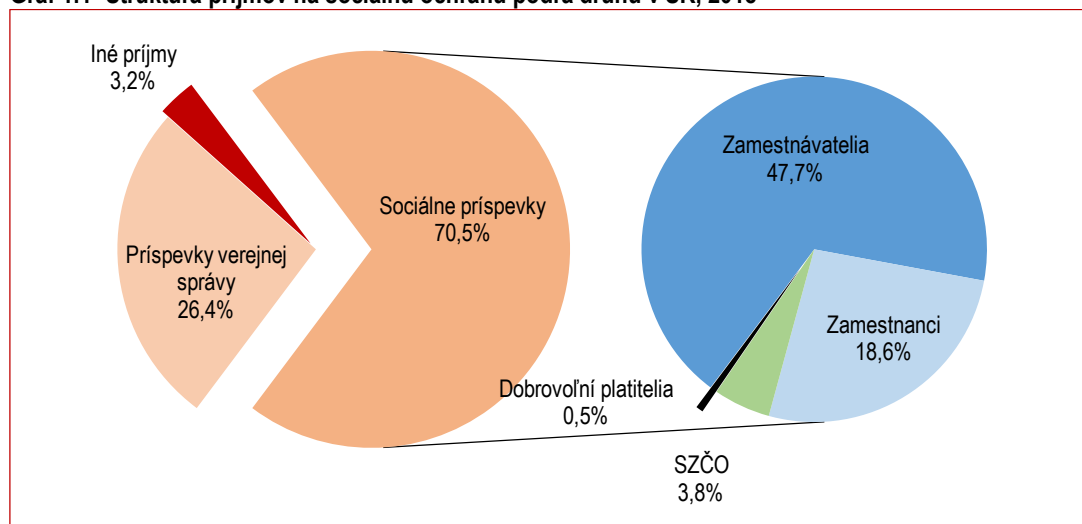
1) vrátane pracujúcich dôchodcov
(v mil. EUR a v %)

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

V roku 2018 sa medziročne znížili sociálne príspevky platené zamestnávateľmi o 1,7 %, sociálne príspevky chránených osôb sa medziročne zvýšili o 2,7 % a zvýšili sa príspevky verejnej správy o 1,1 %. Medziročne sa zvýšili aj iné príjmy o 2,1 %.

Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v roku 2018 bola nasledovná: sociálne príspevky 70,5 % (od zamestnávateľov 47,7 %, zamestnancov 18,6 %, SZČO 3,8 % a dobrovoľných platiteľov 0,5 %), príspevky verejnej správy 26,4 % a iné príjmy 3,2 %. Slovenská republika patrí medzi štáty, ktorej systém sociálnej ochrany je financovaný prevažne fondmi sociálneho a zdravotného poistenia.

Graf 1.1 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu podľa druhu v SR, 2018

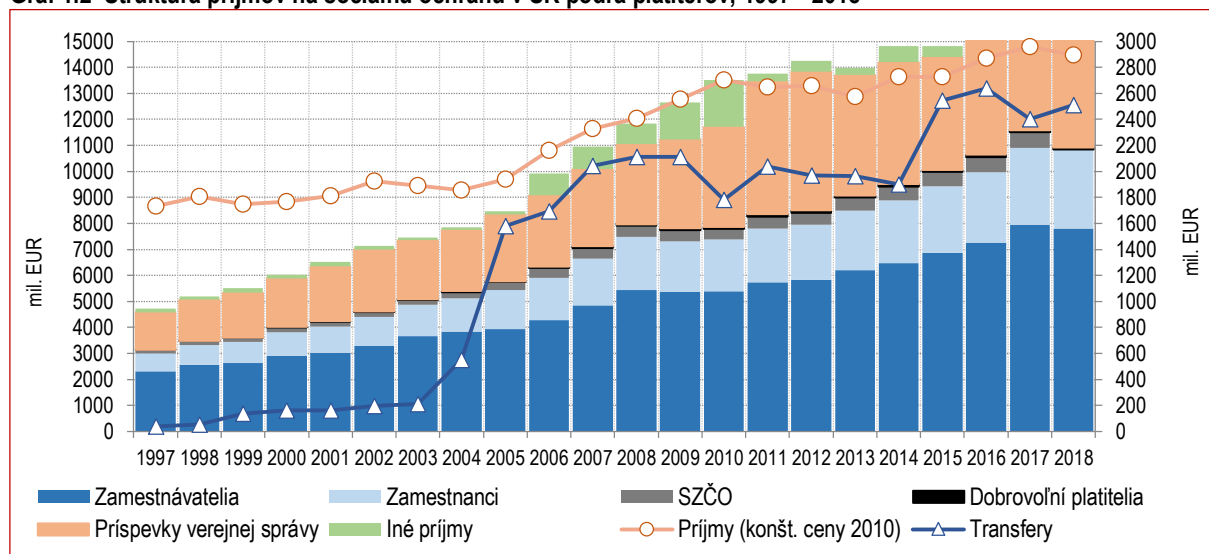

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Celkové príjmy na sociálnu ochranu vzrástli 3,5-násobne od roku 1997 (4 718,4 mil. eur) do roku 2018 (16 357,5 mil. eur).

Zamestnávateľia sa na štruktúre príjmov sociálnej ochrany podieľali sociálnymi príspevkami za svojich zamestnancov v monitorovanom období minimálne 39,9 % v roku 2010 a maximálne 49,3 % v roku 1998. Príspevky verejnej správy sa pohybovali v rozmedzí 26,0 % (2008) do 37,5 % (2012). Zamestnanci prispievali v rozmedzí 14,6 % (1999) do 18,6 % (2018) a sociálne príspevky SZČO tvorili v sledovanom období od 2,5 % do 3,9 %. Po zmene legislatívy v roku 2005 nadobudli vo vnútri systému sociálnej ochrany väčší význam transfery medzi programami sociálnej ochrany, najmä finančná výpomoc do základného fondu starobného poistenia z ostatných základných fondov Sociálnej poisťovne. Na transformáciu systému dôchodkového poistenia od roku 2006 sa využívali peniaze z privatizácie štátnych podnikov, ktoré sa vyčerпали v roku 2010.

Graf 1.2 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v SR podľa platiteľov, 1997 - 2018

Tab.1.2 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa odvetví pôvodu, 2018

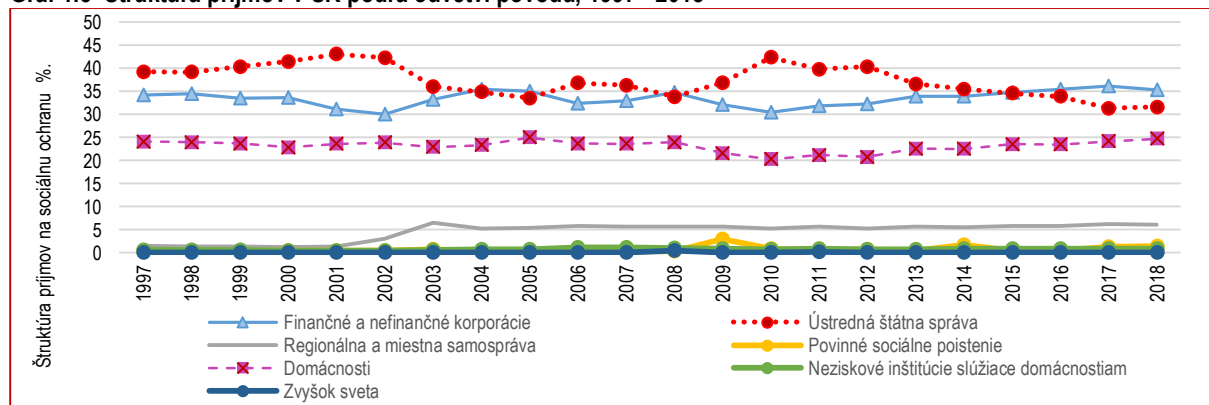
(v mil. EUR a v %)

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2018/2017
Príjmy podľa odvetví pôvodu							
Korporácie (nefinančné a finančné)	5 777,8	5 116,2	1 060,8	1 484,5	35,3	6,5	98,0
Verejná správa							
Ústredná štátna správa	5 172,1	4 579,9	949,6	1 328,9	31,6	5,8	101,0
Regionál. štátna a miestna samospráva	1 000,1	885,6	183,6	257,0	6,1	1,1	98,8
Fondy sociálneho zabezpečenia	222,6	197,1	40,9	57,2	1,4	0,2	103,0
Domácnosti	4 041,3	3 578,5	742,0	1 038,3	24,7	4,5	102,3
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	136,1	120,5	25,0	35,0	0,8	0,2	102,3
Zvyšok sveta	7,5	6,7	1,4	1,2	0,0	0,0	110,6

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Z pohľadu príjmov podľa sektorov národných účtov (údaje 1997 - 2014 metodika ESA 95, od roku 2015 metodika ESA 2010) v roku 2018 všetky rezidentné inštitucionálne jednotky vynaložili na systém sociálnej ochrany 16 350,0 mil. eur a reprezentanti zvyšku sveta v SR 7,5 mil. eur. Od roku 2002 sa prejavila legislatívna zmena prechodu niektorých kompetencií zo štátu na regióny a miestnu samosprávu. V krízovom roku 2009 sa zvýšil význam platieb štátu (najmä štátne transfery a sociálne príspevky za štátnych zamestnancov) a znížil sa podiel financovania sociálnej ochrany finančnými a nefinančnými korporáciami a domácnosťami. Najvýznamnejším financovateľom systému sociálnej ochrany v sledovanom období bola ústredná štátna správa (financovanie štátnych sociálnych dávok a platenie sociálnych príspevkov za svojich zamestnancov do programov zdravotného, sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia).

Graf 1.3 Štruktúra príjmov v SR podľa odvetví pôvodu, 1997 - 2018

1.2 VÝDAVKY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Výdavky programov na sociálnu ochranu sa klasifikujú podľa typu, ktorý určuje ich povahu alebo podľa dôvodu na ich vyplatenie.

ESSPROS rozlišuje štyri hlavné kategórie výdavkov. Prvé sú výdavky na sociálne dávky, čo sú zdroje prevedené k užívateľom vo forme peňažnej hotovosti alebo tovarov a služieb. Druhá kategória výdavkov sa vzťahuje k administratívnym nákladom programu. Tretia a štvrtá kategória sa zapodieva prevodmi do iných programov a rôznymi výdavkami.

Výdavky na sociálne dávky (hrubé) sú zapísané bez odčítania daní alebo iných povinných poplatkov platených poberateľom (napr. sociálne príspevky). Fiškálne dávky (redukcia dane zo sociálnych dôvodov poskytnutá domácnostiam) sú vo všeobecnosti vylúčené. Sociálne dávky sa členia na dávky vyplácané bez zisťovania a so zisťovaním príjmu, resp. majetku poberateľa.

Peňažná dávka je dávka (pravidelná alebo jednorazová), ktorá je vyplácaná peňažne a nepožaduje vyúčtovanie skutočných výdavkov poberateľa. Príklady peňažných dávok: všetky druhy dôchodkov, nemocenská, rodinné prídavky, dávky v nezamestnanosti, podpora v nezamestnanosti a peňažná dávka sociálnej pomoci (napr. dávky v hmotnej núdzi).

Vecné dávky sú poskytované vo forme tovarov alebo služieb. Poskytujú sa ako náhrada alebo priamo. Náhrady sú platby, ktoré refundujú prijímateľovi časť alebo celé preukázané výdavky na špecifické tovary a služby. Priamo poskytnuté dávky sú tovary a služby poskytnuté bez spoluúčasti na financovaní poberateľom. Príklady vecných sociálnych dávok sú nemocničná a ambulantná starostlivosť, liečivá na recepty, náklady na pohreb, starostlivosť o deti, domáca starostlivosť, sociálne služby s ubytovaním, rekvalifikácia a príspevok na bývanie. Medzi vecné dávky sú začlenené aj refundované dávky (preplatené po preukázaní dokladu o zaplatení).

Administratívne náklady predstavujú náklady zaúčtované do programov za manažment a administratívu.

Transfery do iných programov (toky finančných prostriedkov medzi programami vo vnútri systému sociálnej ochrany) sú členené na dve kategórie: presmerované sociálne príspevky prerozdelené do iných programov a iné transfery do iných programov (napr. finančná výpomoc z jedného programu za účelom zníženia deficitu iného programu).

Ostatné výdavky znamenajú rôzne výdavky programov sociálnej ochrany. Tieto sa delia na platby vlastníckeho dôchodku a ostatné výdavky.

Celkové hrubé výdavky (bez odpočítania daní a sociálnych príspevkov platených poberateľmi dávok) na sociálnu ochranu v roku 2018 vzrástli medziročne o 4,5 % a dosiahli 16 083,8 mil. eur (18,0 % z HDP, 14 242,0 mil. eur v s. c. 2010 a 2 952,9 eur na obyvateľa).

Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v Slovenskej republike bola v roku 2018 nasledovná: sociálne dávky tvorili 97,3 %, administratívne náklady 2,5 % a iné výdavky 0,2 %.

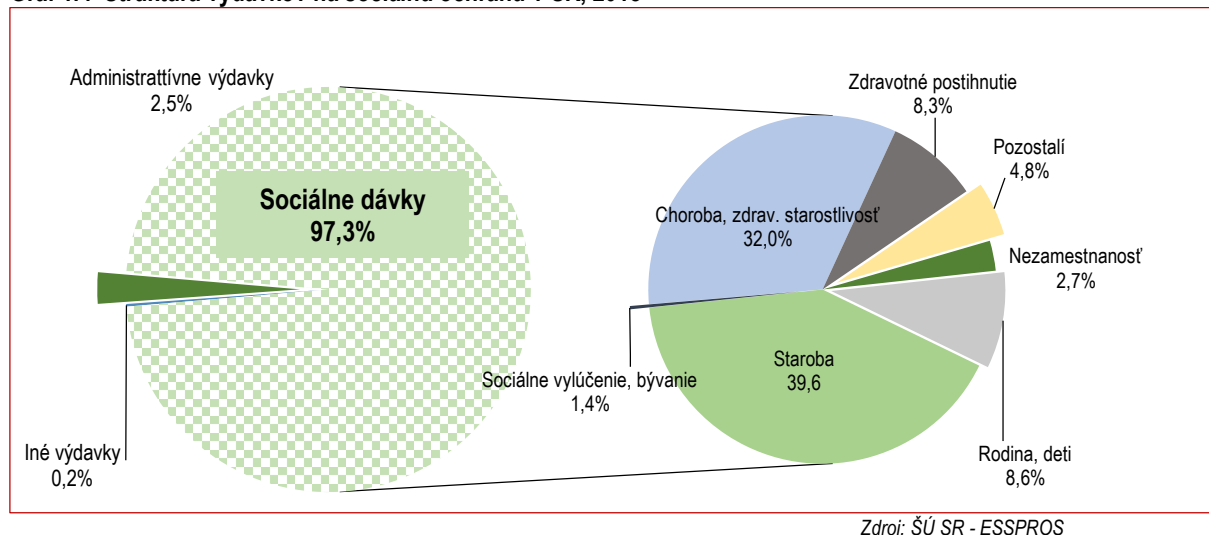
Tab. 1.3 Výdavky na sociálnu ochranu v SR, 2018

(v mil. EUR a v %)

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z výdavkov spolu	% HDP	Index 2018/2017
Výdavky na sociálnu ochranu	16 083,8	14 242,0	2 952,9	4 132,4	100,0	18,0	104,5
Sociálne dávky	15 655,0	13 862,3	2 874,2	4 022,2	97,3	17,5	104,6
Sociálne dávky podľa účelov							
choroba/zdrav. starostlivosť	5 140,1	4 551,5	943,7	1 320,7	32,0	5,7	108,2
zdravotné postihnutie	1 330,4	1 178,0	244,3	341,8	8,3	1,5	101,2
staroba	6 367,4	5 638,3	1 169,0	1 636,0	39,6	7,1	104,0
pozostalí	776,2	687,3	142,5	199,4	4,8	0,9	106,2
rodina/deti	1 381,1	1 222,9	253,6	354,8	8,6	1,5	101,4
nezamestnanosť	430,9	381,6	79,1	110,7	2,7	0,5	99,8
bývanie	46,7	41,3	8,6	12,0	0,3	0,1	106,6
sociálne vylúčenie	182,2	161,4	33,5	46,8	1,1	0,2	85,9
Administratívne náklady	396,3	350,9	72,8	101,8	2,5	0,4	99,0
Iné výdavky	32,6	28,8	6,0	8,4	0,2	0,0	108,5

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

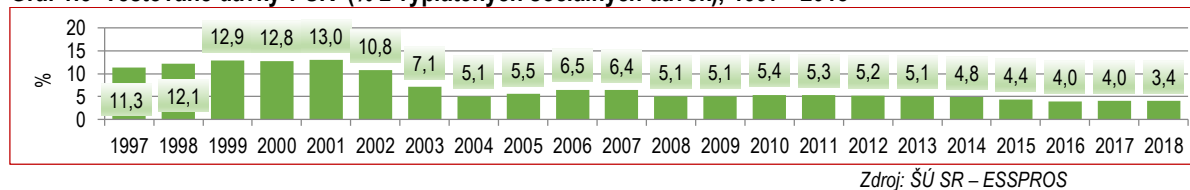
Graf 1.4 Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v SR, 2018

Štruktúra sociálnych dávok v členení podľa účelov bola nasledovná: choroba/zdravotná starostlivosť 32,0 %, zdravotné postihnutie 8,3 %, staroba 39,6 %, pozostalí 4,8 %, rodina/deti 8,6 %, nezamestnanosť 2,7 %, sociálne vylúčenie a bývanie 1,4 %. Najvyššie výdavky na dávky (39,6 % z vyplatených dávok) boli 6 367,4 mil. eur v roku 2018 vo funkcii staroba (5 638,3 mil. eur v s. c. 2010; 1 169,0 eur na obyvateľa, 7,1 % HDP). Výdavky na dávky v účele choroba/zdravotná starostlivosť (podiel 32,0 %) zaznamenali najvyšší medziročný rast o 1,2 percentuálnych bodov (p. b.).

V roku 2018 bolo v SR 3,4 % zo všetkých vyplácaných sociálnych dávok testovaných na príjem, resp. výšku majetku. Nulový podiel testovaných dávok bol monitorovaný v účele choroba/zdravotná starostlivosť, pretože refundované výdavky na lieky a zdravotnú starostlivosť pre starobných a invalidných dôchodcov boli nevýznamné.

Graf 1.5 Testované dávky v SR (% z vyplatených sociálnych dávok), 1997 - 2018

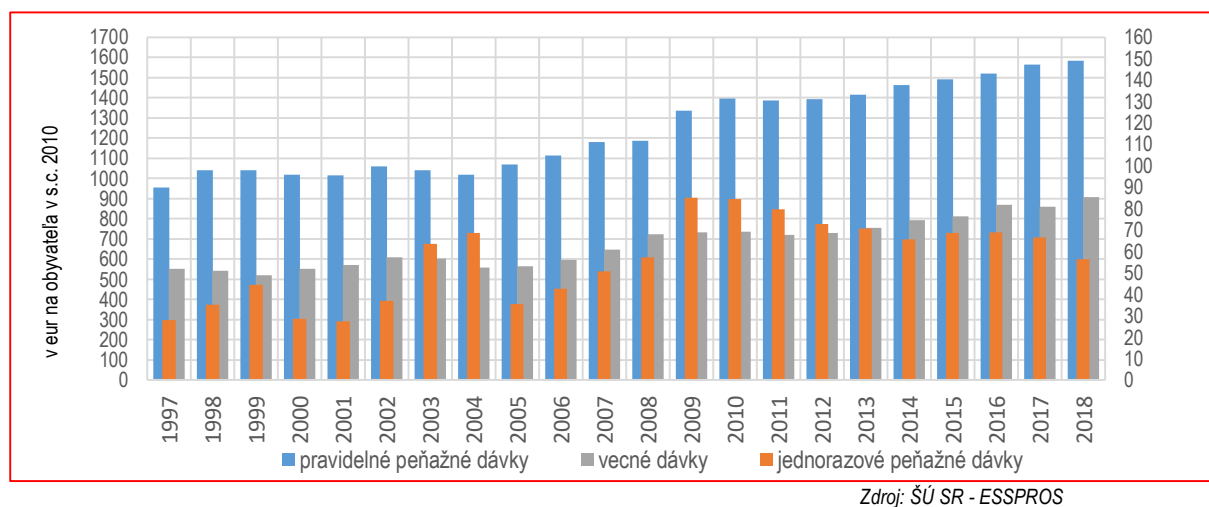
V roku 2018 tvorili z vyplatených dávok pravidelné peňažné dávky 62,3 %, jednorazové peňažné dávky 2,1 % a vecné dávky 35,6 %.

Tab. 1.4 Výdavky na sociálnu ochranu podľa typu v SR, 2018

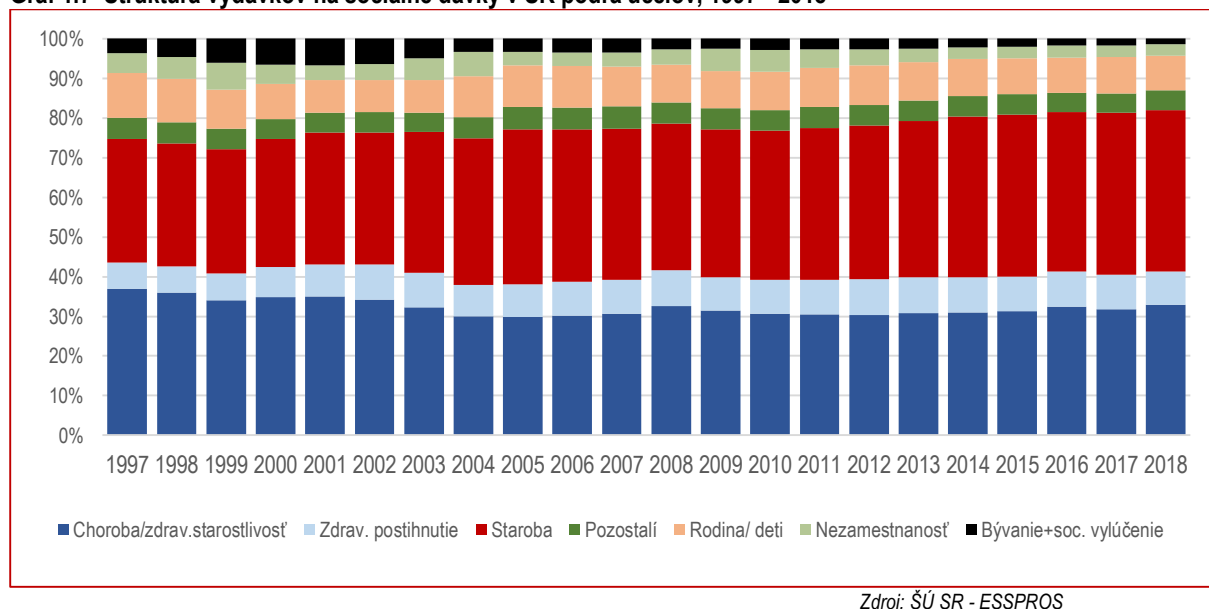
Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z výdavkov spolu	% HDP	Index 2018/2017
Sociálne dávky	15 655,0	15 655,0	2 545,1	4 022,2	100,0	17,5	104,6
Netestované na príjem	15 128,4	15 128,4	2 459,4	3 886,9	96,6	16,9	105,3
Peňažné dávky	9 760,1	9 760,1	1 586,7	2 507,7	62,3	10,9	103,9
Periodické	9 460,7	9 460,7	1 538,0	2 430,7	60,4	10,6	104,0
Jednorazové	299,4	299,4	48,7	76,9	1,9	0,3	100,5
Vecné dávky	5 368,2	5 368,2	872,7	1 379,3	34,3	6,0	108,1
Testované na príjem	526,6	15 655,0	85,6	135,3	3,4	0,6	104,6
Peňažné dávky	324,1	526,6	52,7	83,3	2,1	0,4	87,2
Periodické	277,1	324,1	45,0	71,2	1,8	0,3	79,0
Jednorazové	47,0	277,1	7,7	12,1	0,3	0,1	90,2
Vecné dávky	202,5	47,0	32,9	52,0	1,3	0,2	45,7

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

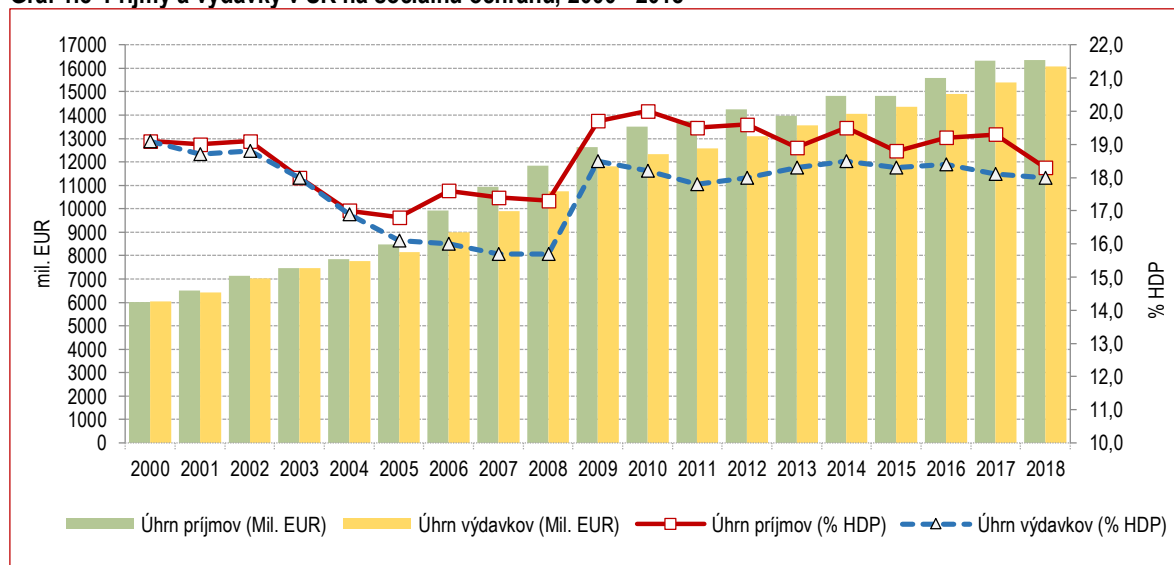
Graf 1.6 Výdavky na sociálne dávky v SR podľa typu, 1997 - 2018

Graf 1.7 Štruktúra výdavkov na sociálne dávky v SR podľa účelov, 1997 - 2018

Graf 1.8 Príjmy a výdavky v SR na sociálnu ochranu, 2000 - 2018

1.2.1 Výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 4, 7, 8, 10, 12, 13)

Účel choroba/zdravotná starostlivosť pokrýva:

- peňažné dávky, ktoré v plnej výške alebo čiastočne nahrádzujú stratu zárobkov počas dočasnej neschopnosti pracovať vzhľadom k nemoci alebo zraneniu (SR: dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia),
- zdravotnú starostlivosť poskytovanú v rámci sociálnej ochrany pre udržanie, obnovu alebo zlepšenie zdravia chránených osôb financovanú prevažne zdravotnými poisťovňami.

Platená nemocenská sú dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia. Aj platená dovolenka v prípade nemoci alebo úrazu odkázaného člena rodiny (väčšinou nezaopatrené dieťa) je zaradená pod túto položku.

Iné peňažné dávky: rôzne platby chráneným osobám súvisiace s nemocou alebo úrazom.

Lekárska starostlivosť osobitne pokrýva tovary a služby používané pri liečbe, prevencii alebo rehabilitácii:

Zdravotná starostlivosť o hospitalizovaného pacienta: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám počas pobytu v nemocnici, na klinike, v sanatóriu, zariadení poskytujúcom termálnu terapiu alebo v podobnom lekárskom zariadení, vrátane nákladov na stravu a ubytovanie. Za normálnych okolností musí pacient stráviť v zariadení najmenej jednu noc.

Ambulantná zdravotná starostlivosť: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám v ich domovoch (vrátane domovov dôchodcov), v lekárskech ordináciách alebo v ambulantných oddeleniach nemocníc alebo kliník.

Farmaceutické výrobky: podkategória ambulantnej starostlivosti, obsahuje všetky predpísané, predávané alebo priamo poskytované farmaceutické výrobky pre lekársku starostlivosť; pod tento pojem sú zahrnuté aj krv a plazma.

Iné vecné dávky: iná než lekárska pomoc poskytovaná chorým alebo zraneným ľuďom na pomoc pri denných úkonoch, ako je pomoc v domácnosti alebo v dopravných prostriedkoch.

Náklady na tovary alebo služby, ktoré musí plne hradiť pacient, nie sú zahrnuté do programu sociálnej ochrany.

Tab. 1.5 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 2018

(v mil. EUR)

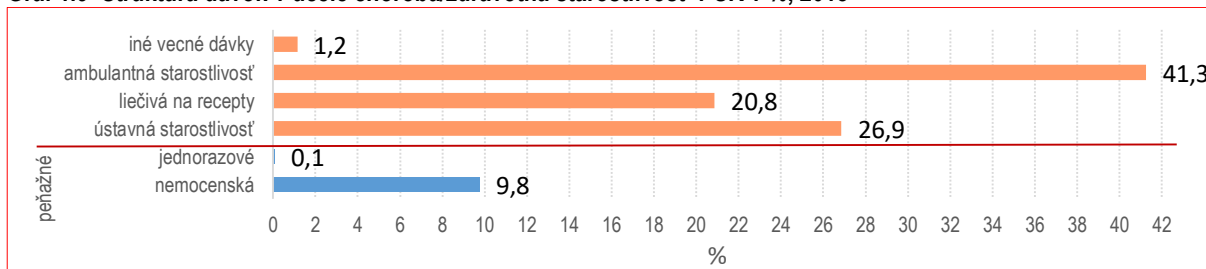
Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. s.c. 2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	5 140,1	0,0	835,6	1 320,7	5,7	109,1
Netestované dávky na príjem	5 140,1	100,0	835,6	1 320,7	5,7	109,1
Peňažné dávky	508,3	9,9	82,6	130,6	0,6	119,5
Periodické	503,6	9,8	81,9	129,4	0,6	118,8
Nemocenská	502,7	9,8	81,7	129,2	0,6	118,5
Iné peňažné dávky	0,9	0,0	0,1	0,2	0,0	x
Jednorazové	4,7	0,1	0,8	1,2	0,0	391,7
Iné jednorazové dávky	4,7	0,1	0,8	1,2	0,0	391,7
Vecné dávky	4 631,8	90,1	753,0	1 190,1	5,2	108,0
Ústavná zdrav. starostlivosť	1 380,3	26,9	224,4	354,6	1,5	101,3
Priamo poskytnutá	1 380,3	26,9	224,4	354,6	1,5	101,3
Refundácia nákladov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ambulantná zdrav. starostlivosť	3 192,4	62,1	519,0	820,2	3,6	111,5
Priamo poskytnuté liečivá na recepty	1 059,2	20,6	172,2	272,2	1,2	98,6
Iné priame poskytnutie	2 120,6	41,3	344,7	544,8	2,4	119,2
Refundácia nákladov na liečivá	12,4	0,2	2,0	3,2	0,0	132,2
Iná refundácia nákladov	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Iné vecné dávky	59,2	1,2	9,6	15,2	0,1	94,2
Testované dávky na príjem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky v roku 2018 na účel choroba/zdravotná starostlivosť dosiahli 5 140,1 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 9,1 %. V roku 2018 sa medziročne zvýšili výdavky na nemocenské dávky o 18,5 % a výdavky na ústavnú zdravotnú starostlivosť sa zvýšili o 1,3 %.

V účele choroba/zdravotná starostlivosť prevládali periodické peňažné dávky financované najmä sociálnou poisťovňou. V roku 2018 bol podiel výdavkov na ambulantnú starostlivosť 41,3 %, výdavky na ústavnú starostlivosť 26,9 %, liečivá na recepty 20,8 % a iné vecné dávky 1,2 %. V roku 2018 tvorili výdavky na peňažné dávky (nemocenská a OČR platená zamestnávateľmi a z nemocenského poistenia a jednorazové dávky z úrazového poistenia SP) 9,9 %.

Graf 1.9 Štruktúra dávok v účele choroba/zdravotná starostlivosť v SR v %, 2018

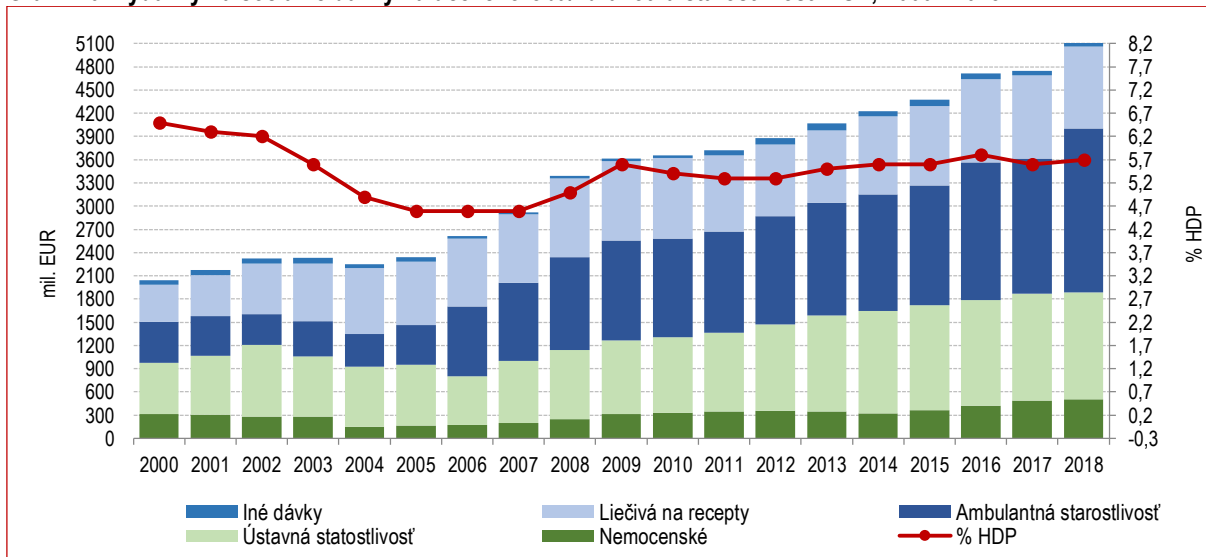

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v rokoch 1997 a 1998 (6,8 %), najnižší v rokoch 2005 až 2007 (4,6 %). V porovnaní s rokom 1997 sa výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť zvýšili približne 3-násobne. Od roku 2004 sa zmenou legislatívy výrazne znížili výdavky na nemocenské dávky. Dôvodom poklesu výdavkov na ústavnú starostlivosť v roku 2006 bolo detailnejšie účtovanie výdavkov na ústavnú starostlivosť. Výdavky na špecializovanú ambulantnú starostlivosť, ktorú vykonávali lekári v nemocničných ambulanciách, boli zahrnuté do výdavkov na špeciálnu ambulantnú starostlivosť.

Z pohľadu štruktúry sociálnych dávok podľa účelov, výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť dosiahli najnižší podiel v roku 2005 (29,9 %) a najvyšší v roku 1997 (37,0 %).

Graf 1.10 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 2000 - 2018

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.2 Výdavky na účel zdravotné postihnutie (invalidita) v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19)

Zdravotné postihnutie je plná alebo čiastočná neschopnosť zapojiť sa do ekonomickej činnosti alebo viesť normálny život vzhľadom k fyzickému alebo mentálnemu poškodeniu, ktoré má s najväčšou pravdepodobnosťou buď trvalý charakter alebo pretrváva po dobu dlhšiu ako je minimálne stanovené.

Účel invalidita pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú príjem osobám, ktoré nedosiahli štandardný dôchodkový vek ako je stanovený v referenčnom programe, ktorých schopnosť pracovať a zarábať peniaze je oslabená pod minimálnu úroveň stanovenú ako fyzická a mentálna invalidita,
- zabezpečujú rehabilitačné služby, ktoré sa špeciálne požadujú pre invalidov,
- zabezpečujú invalidom tovary a služby inej než lekárskej starostlivosti.

Invalidný dôchodok: pravidelné platby určené na udržanie alebo podporu príjmov človeka v prípade poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu. Poberateľ invalidného dôchodku nedosiahol zákonný/štandardný dôchodkový vek.

Predčasný dôchodok z dôvodu obmedzenej pracovnej schopnosti: pravidelné platby starším pracovníkom, ktorí odchádzajú do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného dôchodkového veku.

Dávka na starostlivosť: dávka platená invalidným osobám, ktoré potrebujú častú alebo trvalú pomoc, aby mohli platiť osobitné poplatky za starostlivosť (inú než lekársku starostlivosť).

Ekonomická integrácia hendikepovaných: dávky platené invalidným osobám, ak vykonávajú prácu prispôbenú ich stavu zvyčajne v chránenej dielni alebo ak navštevujú kurzy odborného výcviku.

Iné peňažné dávky: pravidelné alebo jednorazové platby, ktoré nespádajú pod vyššie uvedené definície, akou je príležitostná podpora príjmu a podobne.

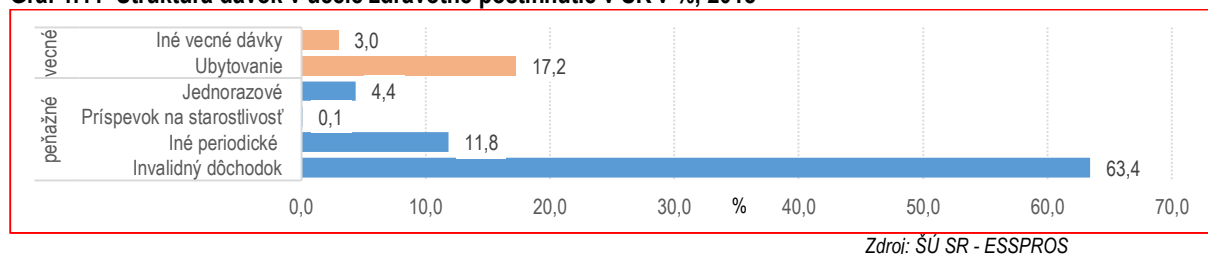
Bývanie: poskytnutie bývania prípadne stravovania invalidným osobám v príslušných zariadeniach.

Pomoc pri vykonávaní každodenných činností: praktická pomoc poskytovaná invalidným osobám na podporu ich každodenných činností. Do tejto kategórie je zahrnutá domáca pomoc rovnako ako platenie dávky osobe, ktorá sa o invalidného človeka stará.

Rehabilitácia: úhrada špecifických tovarov a služieb (iná než lekárska starostlivosť) a odborný výcvik pre ďalšiu zamestnávateľskú a sociálnu rehabilitáciu invalidných osôb. Tieto služby sa môžu poskytovať v špecializovaných inštitúciách. Tovary a služby môže poskytovať zamestnávateľ, ale keď majú slúžiť hlavne výrobnému procesu v podniku, nemali by sem byť zahrnuté. Lekárska rehabilitácia - napríklad fyzioterapia - je zahrnutá do účelu choroba/zdravotná starostlivosť.

Iné vecné dávky: rôzne služby a tovary poskytované invalidným osobám, aby im umožnili účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách alebo cestovať a/alebo zúčastniť sa spoločenského života, vrátane znížených cien, taríf, cestovného a podobne, ktoré sa poskytujú invalidným osobám vyslovene z dôvodov sociálnej ochrany.

Graf 1.11 Štruktúra dávok v účele zdravotné postihnutie v SR v %, 2018

Výdavky na účel zdravotné postihnutie v roku 2018 dosiahli 1 330,4 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 4,0 %. V účele zdravotné postihnutie prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a zo štátneho rozpočtu. V roku 2018 bol podiel výdavkov na invalidný dôchodok 63,4 % a medziročne sa zvýšili o 3,7 %.

Tab. 1.6 Výdavky na sociálne dávky na účel zdravotné postihnutie v SR, 2018

(v mil. EUR)

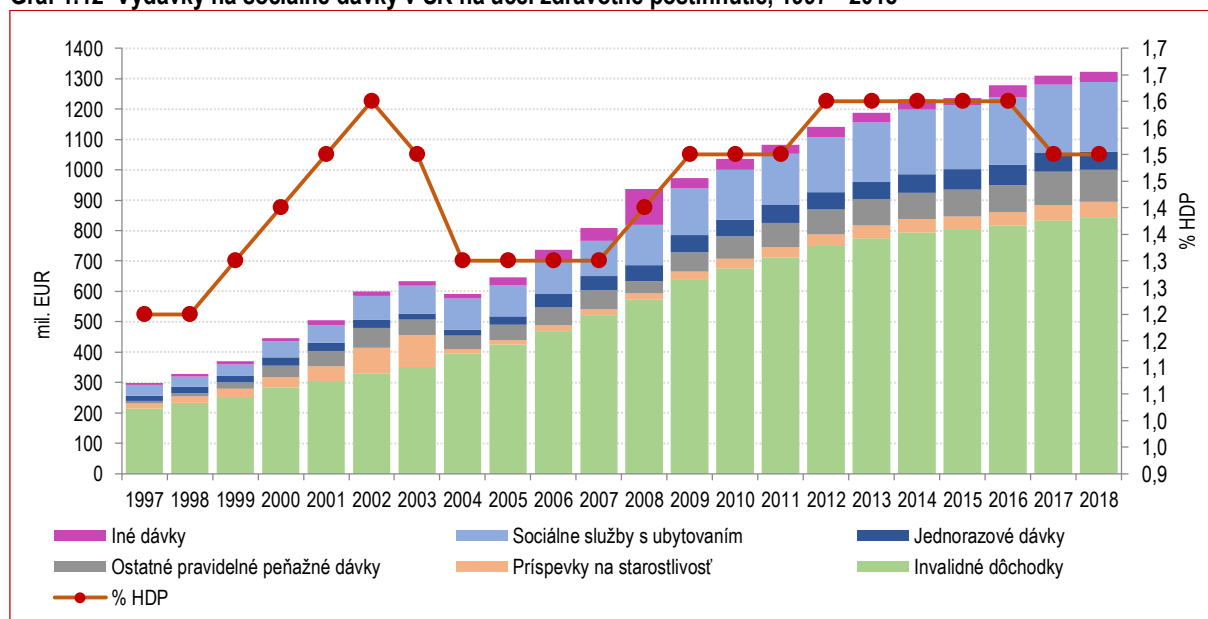
Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c. 2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	1 330,4	100,0	216,3	341,8	1,5	104,0
Netestované dávky na príjem	1 174,2	88,3	190,9	301,7	1,3	104,9
Peňažné dávky	905,0	68,0	147,1	232,5	1,0	105,6
Periodické	887,8	66,7	144,3	228,1	1,0	105,8
Invalidný dôchodok	843,6	63,4	137,2	216,8	0,9	103,7
Predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej činnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Príspevok na starostlivosť	1,5	0,1	0,2	0,4	0,0	x
Ekonomická integrácia hendikepovaných	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	42,7	3,2	7,0	11,0	0,0	168,9
Jednorazové	17,2	1,3	2,8	4,4	0,0	95,9
Príspevok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ekonomická integrácia hendikepovaných	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iné peňažné jednorazové dávky	17,2	1,3	2,8	4,4	0,0	112,2
Vecné dávky	269,2	20,2	43,8	69,2	0,3	102,6
Ubytovanie	229,4	17,2	37,3	58,9	0,3	103,1
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Rehabilitácia	5,7	0,4	0,9	1,5	0,0	167,9
Iné vecné dávky	34,1	2,6	5,6	8,8	0,0	93,3
Testované dávky na príjem	156,1	11,7	25,4	40,1	0,2	97,9
Peňažné dávky	156,1	11,7	25,4	40,1	0,2	97,9
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Medziročné indexy na výdavky na invalidné dôchodky boli extrémne pre index 2004/2003 (12,6 %) a 2000/1999 (11,9 %), index 2018/2017 klesol na 3,7 %. V porovnaní s rokom 1997 sa výdavky na účel zdravotné postihnutie zvýšili viac ako 4-krát. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 1,2 % HDP (1997 - 1998) do 1,6 % HDP (2002 a 2012 - 2016). Od roku 2004 boli výdavky na peňažné príspevky na opatrovanie preklasifikované z účelu zdravotné postihnutie do účelu staroba.

Podiel výdavkov na účel zdravotné postihnutie predstavoval minimum v roku 1998 (6,5 %) a maximum v rokoch 2008 a 2012 - 2014 (9,0 %) z celkových výdavkov na sociálne dávky.

Graf 1.12 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel zdravotné postihnutie, 1997 - 2018

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.2.3 Výdavky na účel staroba v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20)

Účel staroba pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú náhradu príjmu, keď staršia osoba odíde z trhu práce do dôchodku,
- garantujú určitý príjem, keď osoba dosiahla predpísaný vek,
- hradia tovary alebo služby špecificky vyžadované osobnými alebo sociálnymi okolnosťami staršieho človeka.

Starobný dôchodok: pravidelné platby určené k a) zachovaniu príjmu poberateľa určitých profesií po odchode do dôchodku zo zárobkového zamestnania v zákonom/štandardnom veku alebo b) podpore príjmu starších osôb.

Očakávaný starobný dôchodok: pravidelné platby určené k zachovaniu príjmu užívateľa dávok, ktorý odíde do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného veku, ako je to stanovené v príslušnom programe. K tomuto môže dôjsť so znížením alebo bez zníženia vypočítanej hodnoty starobného dôchodku.

Čiastočný dôchodok: pravidelná platba časti plného starobného dôchodku starším pracujúcim, ktorí aj naďalej pracujú, ale skracujú svoju pracovnú dobu, alebo ktorých príjem z profesionálnej aktivity je pod stanoveným stropom.

Prídavok na starostlivosť: dávka platená starším ľuďom, ktorí potrebujú častú alebo stálu pomoc na uhradenie osobitných výdavkov (na inú než lekársku starostlivosť).

Iné peňažné dávky: periodické alebo jednorazové dávky platené po odchode do dôchodku alebo kvôli starobe, ktoré nespádajú pod žiadnu z hore uvedených definícií, ako sú kapitálové čiastky platené osobám nespĺňajúcim celkom požiadavky na pravidelný starobný dôchodok, alebo tým, ktorí sa zúčastnili programu založeného len k úhrade kapitálu pri odchode do dôchodku.

Bývanie: úhrada ubytovania a niekedy stravovania osobám v dôchodku buď v špecializovaných zariadeniach (domovy dôchodcov, opatrovateľské domy), alebo tým, ktorí zostali s rodinou.

Podpora pri vykonávaní každodennej činnosti: praktická pomoc poskytovaná starým ľuďom pri vykonávaní ich každodennej činnosti. Do tejto kategórie je zahrnutá aj domáca pomoc, rovnako ako vyplácanie podpory osobe, ktorá sa stará o staršiu osobu.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby pre dôchodcov, ktoré im umožnia účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách, cestovanie a/alebo účasť na spoločenskom živote. Toto zahŕňa zníženie cien, taríf a cestovného pre starobných dôchodcov, ktoré sa výlučne poskytujú na sociálnu ochranu.

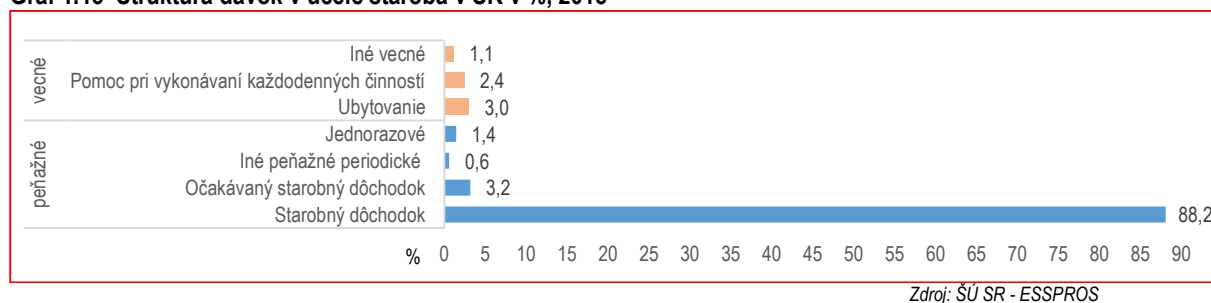
Tab. 1.7 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. s.c.2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	6 367,4	100,0	1 035,2	1 636,0	7,1	109,4
Netestované dávky na príjem	6 206,9	97,5	1 009,1	1 594,7	6,9	110,1
Peňažné dávky	5 943,9	93,3	966,3	1 527,2	6,6	109,8
Periodické	5 852,4	91,9	951,4	1 503,7	6,5	110,2
Starobný dôchodok	5 611,0	88,1	912,2	1 441,6	6,3	110,4
Očakávaný starobný dôchodok	202,7	3,2	33,0	52,1	0,2	104,7
Čiastočný dôchodok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Prídavok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	38,8	0,6	6,3	10,0	0,0	118,5
Jednorazové	91,5	1,4	14,9	23,5	0,1	88,9
Iné jednorazové dávky	91,5	1,4	14,9	23,5	0,1	88,9
Vecné dávky	263,0	4,1	42,8	67,6	0,3	116,5
Ubytovanie	190,8	3,0	31,0	49,0	0,2	122,4
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné vecné dávky	72,2	1,1	11,7	18,6	0,1	103,6
Testované dávky na príjem	160,5	2,5	26,1	41,3	0,2	88,8
Peňažné dávky	4,7	0,1	0,8	1,2	0,0	8,8
Vecné dávky/Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	155,9	2,4	25,3	40,0	0,2	122,1

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

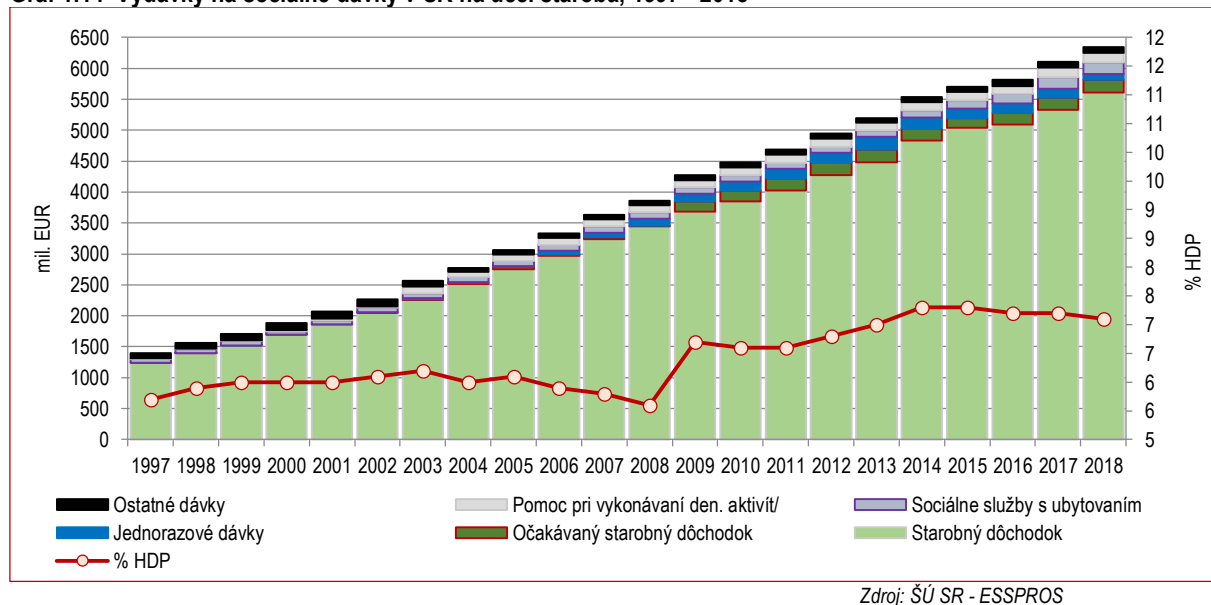
Výdavky na účel **staroba** v roku 2018 dosiahli 6 367,4 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 9,4 %. V roku 2018 sa medziročne zvýšili výdavky na starobný dôchodok o 10,4 % a zvýšili sa aj výdavky na domovy dôchodcov o 22,4 %. V účele staroba prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a sociálneho zabezpečenia silových rezortov. V roku 2018 bol podiel výdavkov na starobný dôchodok 88,1 %. Podiel výdavkov na domovy dôchodcov (ubytovanie) tvoril 3,0 %.

Graf 1.13 Štruktúra dávok v účele staroba v SR v %, 2018

Medziročné indexy na výdavky na starobné dôchodky boli extrémne pre index 1998/1997 (12,6 %) a po krízovom roku klesol index 2010/2009 na 4,5 %. V porovnaní s rokom 1997 sa zvýšili výdavky na účel staroba 4,4-násobne. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 5,6 % (2008) do 7,3 % (2015) HDP. Od roku 2009 je klasifikovaný výsluhový starobný dôchodok vo veku poberateľov do 62 roku života ako očakávaný starobný dôchodok. Do tejto kategórie sú zahrnuté aj doplnkové výsluhové dôchodky (kategória zamestnancov 3 a 4).

Graf 1.14 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 1997 - 2018

1.2.4 Výdavky na účel pozostalí v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 10, 11, 13, 18, 19, 20)

Účel pozostalí zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú dočasný alebo stály príjem osobám, ktoré utrpeli stratu manžela/manželky alebo pokrvného príbuzného obvykle vtedy, keď tento predstavoval pre užívateľa hlavného žiteľa,
- kompenzujú pozostalým náklady na pohreb alebo ťažkosti spôsobené úmrtím člena rodiny,
- poskytujú tovary a služby oprávneným pozostalým.

Vdovský/vdovecký alebo sirotsky dôchodok: pravidelné platby osobám, ktorých nárok vyplýva z ich vzťahu k zosnulému chránenému týmto programom (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

Finančná podpora pri úmrtí: jednorazová platba tomu, ktorého nárok vyplýva z jeho vzťahu k zosnulému (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

Iné peňažné dávky: iné periodické alebo jednorazové platby poskytované pozostalému na základe odvodeného práva.

Výdavky na pohreb: čiastky platené na výdavky za pohreb, pochovanie (alebo iné uloženie pozostatkov) zosnulej osoby chránenej programom. Táto dávka je spravidla poskytovaná osobám, ktoré hradia tieto náklady.

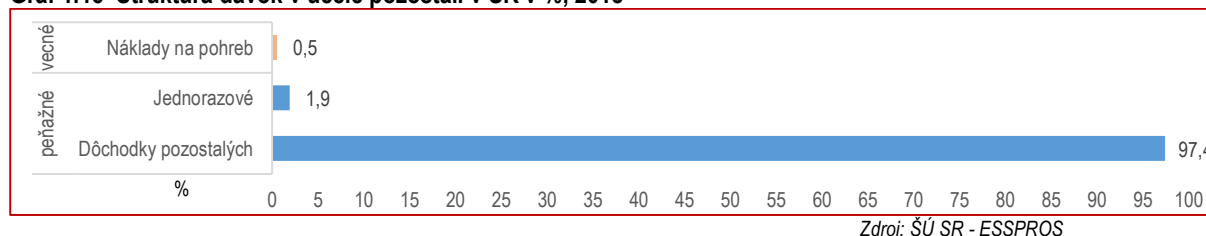
Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované pozostalým, aby sa mohli zúčastniť spoločenského života.

Tab. 1.8 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. s. c. 2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	776,2	100,0	126,2	199,4	0,9	106,2
Netestované dávky na príjem	771,4	99,4	125,4	198,2	0,9	106,3
Peňažné dávky	767,2	98,8	124,7	197,1	0,9	106,3
Periodické	757,1	97,5	123,1	194,5	0,8	106,4
Dôchodky pozostalých	756,3	97,4	123,0	194,3	0,8	106,4
Iné peňažné periodické dávky	0,8	0,1	0,1	0,2	0,0	138,6
Jednorazové	10,2	1,3	1,7	2,6	0,0	102,4
Finančná podpora pri úmrtí	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0	146,9
Iné jednorazové dávky	9,7	1,2	1,6	2,5	0,0	100,9
Vecné dávky	4,1	0,5	0,7	1,1	0,0	99,8
Náklady na pohreb	4,1	0,5	0,7	1,1	0,0	99,8
Iné vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Testované dávky na príjem	4,9	0,6	0,8	1,3	0,0	95,85
Peňažné dávky	4,9	0,6	0,8	1,3	0,0	95,85
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Výdavky na účel **pozostalí** v roku 2018 dosiahli 776,2 mil. eur a medziročne vzrástli o 6,2 %. V účele pozostalí prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a štátneho rozpočtu. V roku 2018 bol podiel výdavkov na pozostalostné dôchodky 97,4 % (sôla a v súbehu dôchodky vdovské vdovecké, sirotské a výsluhové). Podiel výdavkov na jednorazové dávky (napr. vianočný príspevok k dôchodkom) tvoril 1,9 %.

Graf 1.15 Štruktúra dávok v účele pozostalí v SR v %, 2018

V porovnaní s rokom 1997 sa výdavky na účel pozostalí zvýšili viac ako 3-násobne. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 0,8 do 1,0 % z HDP. Zmenou legislatívy po 1.1. 2005 sa zmenili podmienky nároku na poberanie vdoveckého dôchodku a postupne sa zvyšoval počet poberateľov vdoveckých dôchodkov a výdavky na tieto dávky. Medziročné indexy na výdavky na pozostalostné dôchodky (sôla a v súbehu vdovské, vdovecké, sirotské) boli extrémne pre index 2004/2003 (11,2 %). Medziročný index 2018/2017 bol 6,4 %.

1.2.5 Výdavky na účel rodina/deti v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 23)

Účel rodina/deti zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú finančnú podporu domácnostiam na výchovu detí,
- poskytujú finančnú pomoc osobám, ktoré podporujú iných príbuzných než sú deti,
- poskytujú sociálne služby špeciálne určené na pomoc a ochranu rodiny, najmä detí.

Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa: platby jednorazové alebo závislé od zárobku určené na kompenzáciu chránenej osoby za stratu zárobku vzhľadom k neprítomnosti v práci v súvislosti s narodením dieťaťa na obdobie pred a/alebo po pôrode alebo v súvislosti s adopciou. Dávku možno vyplácať aj otcovi.

Podpora pri narodení: dávky zvyčajne platené ako jednorazová suma alebo v splátkach v prípade narodenia dieťaťa alebo adopcie.

Dávka na materskú dovolenku: dávka platená buď matke alebo otcovi v prípade prerušenia zamestnania alebo obmedzenia pracovnej doby v záujme umožniť výchovu dieťaťa zvyčajne v nízkom veku.

Rodinný alebo detský prídavok: pravidelné platby členovi domácnosti s nezaopatrenými deťmi, ktoré majú pomôcť s nákladmi na výchovu detí.

Iné peňažné dávky: dávky platené nezávisle od rodinných prídavkov na podporu domácností a pomoc pri úhrade špecifických nákladov, ako sú náklady vznikajúce zo špecifických potrieb rodín s osamelým rodičom alebo rodín s hendikepovanými deťmi.

Detská denná starostlivosť: prístrešie a strava poskytované deťom predškolského veku počas dňa alebo časti dňa. Vekový limit pre dieťa predškolského veku je definovaný v národnej legislatíve. Sem je zahrnutá aj finančná pomoc pre platenie zdravotnej sestry, ktorá dohliada na deti počas dňa.

Bývanie: prístrešok a strava poskytované deťom a rodinám na permanentnom základe (ako sú opatrovateľské ústavy a pestúnske rodiny).

Domáca pomoc: tovary a služby poskytované doma deťom a/alebo tým, ktorí sa o nich starajú.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované rodinám, mladým ľuďom alebo deťom (centrá voľného času), vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre deti alebo veľké rodiny, ktoré sa vyslovene poskytujú na sociálnu ochranu.

Tab. 1.9 Výdavky na sociálne dávky na účel rodina/deti, 2018

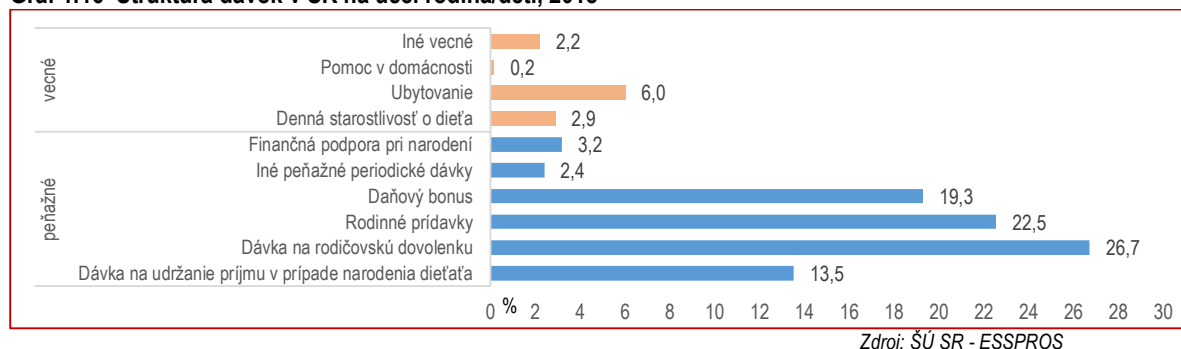
Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	1 381,1	100,0	224,5	354,8	1,5	101,4
Netestované dávky na príjem	1 365,1	98,8	221,9	350,7	1,5	101,6
Peňažné dávky	1 209,0	87,5	196,5	310,6	1,4	100,9
Periodické	1 164,0	84,3	189,2	299,1	1,3	100,9
Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa	186,8	13,5	30,4	48,0	0,2	93,0
Dávka na rodičovskú dovolenku	369,0	26,7	60,0	94,8	0,4	102,0
Rodinné alebo detské prídavky*	593,2	43,0	96,4	152,4	0,7	102,7
Iné peňažné periodické dávky	15,0	1,1	2,4	3,9	0,0	111,0
Jednorazové	45,0	3,3	7,3	11,6	0,1	100,3
Finančná podpora pri narodení	44,0	3,2	7,2	11,3	0,0	100,1
Dávka na rodičovskú dovolenku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné jednorazové dávky	1,0	0,1	0,2	0,3	0,0	108,9
Vecné dávky	156,1	11,3	25,4	40,1	0,2	107,5
Denná starostlivosť o dieťa	40,0	2,9	6,5	10,3	0,0	112,9
Ubytovanie	83,1	6,0	13,5	21,3	0,1	107,0
Pomoc v domácnosti	2,4	0,2	0,4	0,6	0,0	117,3
Iné vecné dávky	30,6	2,2	5,0	7,9	0,0	101,9
Testované dávky na príjem	16,0	1,2	2,6	4,1	0,0	88,0
Peňažné dávky	16,0	1,2	2,6	4,1	0,0	88,0
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

*vrátane daňového bonusu na dieťa

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

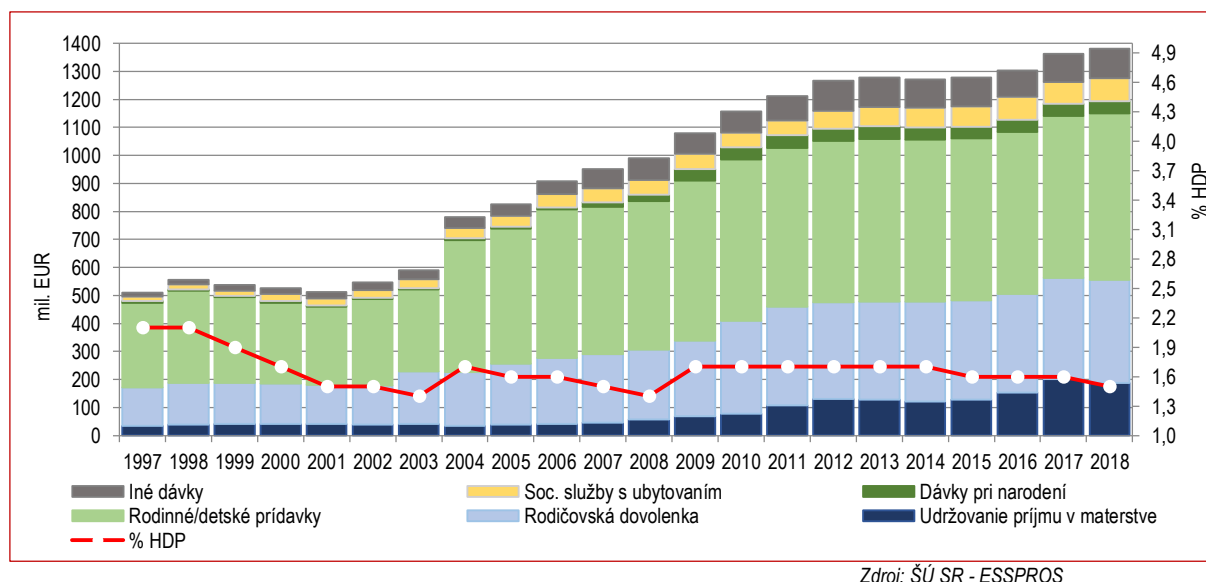
Výdavky na účel rodina/deti v roku 2018 dosiahli 1 381,1 mil. eur (1,5 % HDP). V účele rodina/deti prevládali peňažné dávky financované zo štátneho rozpočtu a z nemocenského poistenia. Medziročne sa výdavky zvýšili o 1,4 %.

Graf 1.16 Štruktúra dávok v SR na účel rodina/deti, 2018

V roku 2018 bol podiel výdavkov na rodičovskú dovolenku (rodičovský príspevok) 26,7 %, na rodinné prídavky 22,5 %, na daňový bonus 19,3 % a na jednorazovú finančnú podporu pri narodení dieťaťa 3,2 %. Z vecných dávok výdavky na ubytovanie (detské domovy a iné sociálne zariadenia pre matky s deťmi) tvorili 6,0 %. Do výdavkov na dennú starostlivosť boli zaradené aj výdavky obci na jasle a škôlky (2,9 %).

Graf 1.17 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel rodina/ deti, 1997 - 2018

V porovnaní s rokom 1997 sa výdavky na tento účel zvýšili približne 3-krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na účel rodina/deti v roku 1997 a 1998 (2,1 %), najnižší v roku 2003 a 2008 (1,4 %). Medziročné indexy na výdavky na účel rodina/deti boli extrémne pre indexy 2004/2003 (32,4 %) a pre index 1999/1998 (-3,3 %). Od roku 2004 sa výdavky na tento účel zvýšili najmä z dôvodu legislatívnych zmien, napr.: zavedenie daňového bonusu na nezaopatrené dieťa, rodinné prídavky nie sú testované na príjem a sú valorizované. Od 1.1.2009 nadobudol účinnosť zákon o príspevku na starostlivosť o dieťa pre pracujúceho alebo študujúceho rodiča a od 1.1.2014 nadobudol účinnosť nový zákon o príspevku pri narodení dieťaťa. Vplyvom poklesu počtu nezaopatrených detí klesol medziročný index 2015/2014 na 0,6 %.

Podiel výdavkov na účel rodina/deti z výdavkov na sociálne dávky bol minimálny v roku 2002 (8,1 %) a maximálny v roku 1997 (11,4 %).

1.2.6 Výdavky na účel nezamestnanosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 3, 7, 8, 13, 16, 18, 21)

Účel nezamestnanosť zahŕňa dávky, ktoré:

- nahradzujú celkom alebo sčasti príjem, o ktorý pracovník prišiel v súvislosti so stratou zárobkovej činnosti,
- poskytujú minimálne životné prostriedky alebo príjem osobám, ktoré vstupujú alebo sa vracajú na pracovný trh,
- kompenzujú stratu zárobkov vo vzťahu k čiastočnej nezamestnanosti,
- nahradzujú celkom alebo čiastočne príjem, o ktorý prichádza starší pracovník odchodom zo zárobkovej činnosti do dôchodku dosiahnutím zákonom stanoveného veku odchodu do dôchodku kvôli znižovaniu pracovných miest z ekonomických dôvodov,
- prispievajú na náklady na zaškolenie alebo rekvalifikáciu osôb, ktoré si hľadajú zamestnanie,
- pomáhajú nezamestnaným osobám uhradiť cestovné alebo presťahovanie kvôli získaniu zamestnania,
- poskytujú pomoc a úľavu pri úhrade príslušných tovarov a služieb.

Účel nezamestnanosť obsahuje predovšetkým pasívne opatrenia trhu práce.

Plné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu zárobku vtedy, keď je osoba spôsobilá pracovať a je práceschopná, ale nemôže si nájsť vhodné zamestnanie, vrátane osôb, ktoré predtým neboli zamestnané.

Čiastočné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu mzdy alebo platu vzhľadom k formálnej dohode o zamestnaní na skrátený pracovný úväzok a/alebo sporadické pracovné rozpisy bez ohľadu na ich príčinu (podnikateľská recesia alebo spomalenie rozvoja podnikania, zlyhanie vybavenia, klimatické podmienky, nehody a tak ďalej) a keď vzťah zamestnávateľ/zamestnanec pokračuje.

Dávky pre predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce: periodické platby starším pracujúcim odchádzajúcim do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/ štandardného dôchodkového veku vzhľadom k nezamestnanosti alebo k obmedzeniu práce spôsobenému ekonomickými opatreniami, akými sú reštrukturalizácia priemyselného odvetvia alebo podniku. Tieto platby zvyčajne zanikajú, keď užívateľ získa nárok na starobný dôchodok.

Prídavok na odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre cieľové skupiny ekonomicky aktívnych osôb, ktoré sa zúčastňujú vzdelávacích programov, ktorých cieľom je rozvinúť ich potenciál pre zamestnanosť.

Kompenzácia za nadbytočnosť: kapitálové čiastky platené zamestnancom, ktorí prišli o prácu nie vlastnou chybou v takom podniku, ktorý zanecháva alebo obmedzuje svoje aktivity.

Iné peňažné dávky: iná finančná podpora, najmä platby dlhodobo nezamestnaným, akými sú štartovacie stimuly formou vyplácania dávky v nezamestnanosti.

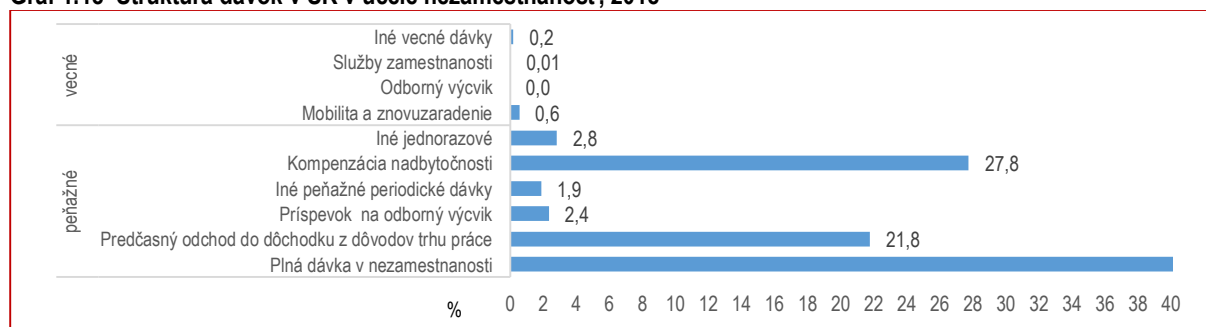
Mobilita a presťahovanie: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre nezamestnané osoby na podporu ich prechodu do ďalšej lokality ich zamestnania v záujme hľadania alebo získania práce.

Odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov inštitúciám, ktoré poskytujú odborný výcvik ľuďom bez práce alebo s rizikom straty práce v krátkom čase, aby rozvinuli svoj potenciál pre ďalšie zamestnanie.

Služby na umiestnenie a pomoc pri hľadaní zamestnania pokrývajú sprostredkovanie, informácie a služby profesijného vedenia poskytované agentúrami na pracovné zaradenie/zamestnanosť.

Iné vecné dávky: vecné dávky inde neklasifikované, akými je poskytnutie bývania, jedla alebo šatstva alebo podobná podpora nezamestnaným osobám a ich rodinám, vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre nezamestnané osoby.

Graf 1.18 Štruktúra dávok v SR v účele nezamestnanosť, 2018

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

V účele nezamestnanosť prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia, najmä dávky v nezamestnanosti (42,6 %), odstupné platené zamestnávateľmi (27,8 %) a predčasný dôchodok (21,8 %).

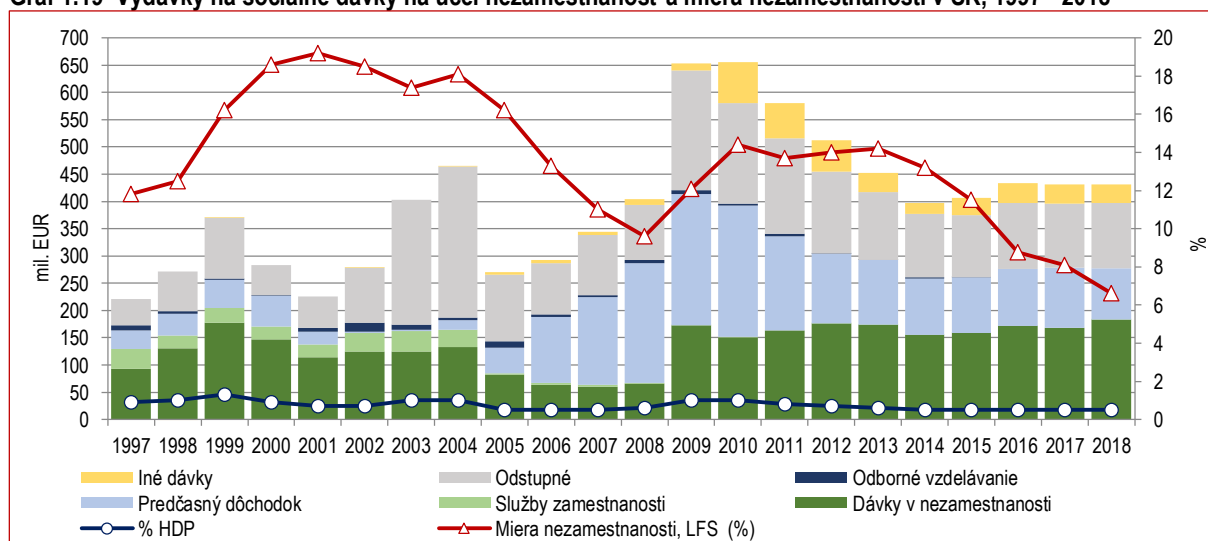
Tab. 1.10 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť v SR, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	430,9	100,0	70,1	110,7	0,5	99,8
Netestované dávky na príjem	430,0	99,8	69,9	69,9	0,5	99,8
Peňažné dávky	426,7	99,0	69,4	109,6	0,5	99,8
Periodické	295,8	68,6	48,1	76,0	0,3	99,5
Plná dávka v nezamestnanosti	183,8	42,6	29,9	47,2	0,2	109,6
Čiastočná dávka v nezamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce	93,8	21,8	15,2	24,1	0,1	84,2
Príspevok na odborný výcvik	10,1	2,4	1,7	2,6	0,0	120,3
Iné peňažné periodické dávky	8,1	1,9	1,3	2,1	0,0	81,8
Jednorazové	130,9	30,4	21,3	33,6	0,1	100,4
Príspevok na odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Kompenzácia nadbytočnosti	119,6	27,8	19,5	30,7	0,1	102,3
Iné jednorazové dávky	11,3	2,6	1,8	2,9	0,0	83,9
Vecné dávky	3,3	0,8	0,5	0,9	0,0	109,9
Mobilita a znovuzaradenie	2,4	0,6	0,4	0,6	0,0	112,0
Odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Služby zamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné vecné dávky	0,9	0,2	0,2	0,2	0,0	104,7
Testované dávky	0,9	0,2	0,2	0,2	0,0	93,8
Peňažné dávky	0,9	0,2	0,2	0,2	0,0	93,8
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky na účel **nezamestnanosť** v roku 2018 dosiahli 430,9 mil. eur a v porovnaní s rokom 1997 sa zvýšili takmer 2-krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v roku 1999 (1,3 %), najnižší v rokoch 2005 - 2007 a 2014 - 2018 (0,5 %). Medziročné indexy na výdavky na účel nezamestnanosť boli extrémne pre index 2009/2008 (61,7 %) a index 2005/2004 (-41,6 %). Legislatívnymi zmenami bol predčasný dôchodok v roku 2002 zrušený a znova obnovený od roku 2004. Výkyvy výdavkov na dávku v nezamestnanosti v sledovanom období boli závislé od legislatívnych zmien podmienok nároku na dávku, ich vymeriavacích základov a počtu poberateľov. Podiel odstupného, ktoré vyplátili zamestnávatelia svojim zamestnancom, bol najvyšší v roku 2004 až 59,7 % a najnižší v roku 2000 len 19,4 % zo všetkých dávok v tomto účele. Výdavky na služby zamestnanosti poskytované úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny boli od roku 2005 zahrnuté do administratívnych výdavkov programu sociálnej ochrany č. 21 (Politiky trhu práce).

Graf 1.19 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť a miera nezamestnanosti v SR, 1997 - 2018

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.2.7 Výdavky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 7, 8, 9, 12, 15)

Cieľom dávok v **účele bývanie** je pomôcť domácnostiam hradiť náklady na bývanie. Dôležitým kritériom pre definovanie rozsahu účelu bývanie je existencia testovania na príjem oprávňujúceho k dávke.

Dokonca aj keď sú dávky na bývanie vyplácané v hotovosti ako doplnok ku starobnému dôchodku alebo k dávkam minimálne zaručeného príjmu, v účele bývanie sú tieto klasifikované ako vecné dávky.

Dávka nájomného: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený nájomníkovi verejným úradom dočasne alebo na dlhodobú bázu, aby sa mu pomohlo s nákladmi na nájom.

Sociálne bývanie: podkategória dávky nájomného. Strata príjmu nájomného z dôvodu súčasného zavedenia nekomerčného nájomného. Pridelenie bývania za nekomerčné nájomné sa musí stanoviť po preskúmaní príjmov a/alebo majetku domácnosti.

Dávka vlastníkom - nájomcom: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený verejným úradom vlastníkom, resp. nájomcom pre zmiernenie ich súčasných nákladov na bývanie (v praxi často pomoc pri platení hypoték a/alebo úroku). Všetky kapitálové prevody (osobitne investičné granty) sú vylúčené.

Pojem sociálneho vylúčenia je viacrozmerný: týka sa predovšetkým nedostatočnej úrovne príjmov (chudoba), ale aj nestabilnej situácie v oblasti zdravia, vzdelania a zamestnanosti.

Tento účel sa vzťahuje k „sociálne vylúčeným“ alebo k „tým, ktorí sú vystavení riziku sociálneho vylúčenia“. Všeobecne možno cieľové skupiny identifikovať (okrem iného) ako chudobných ľudí, migrantov, utečencov, narkomanov a alkoholikov, obeť násilnej kriminality.

Podpora príjmu: pravidelné platby osobám s nedostatočnými zdrojmi. Podmienky pre nárok môžu byť spojené nielen s osobnými zdrojmi, ale aj s národnosťou, miestom bydliska, vekom, pracovnou schopnosťou a rodinným stavom. Vyplácanie dávky môže mať obmedzené alebo neobmedzené trvanie; môže byť vyplácaná jednotlivcovi alebo rodine a poskytovaná ústrednou štátnou správou alebo miestnou samosprávou.

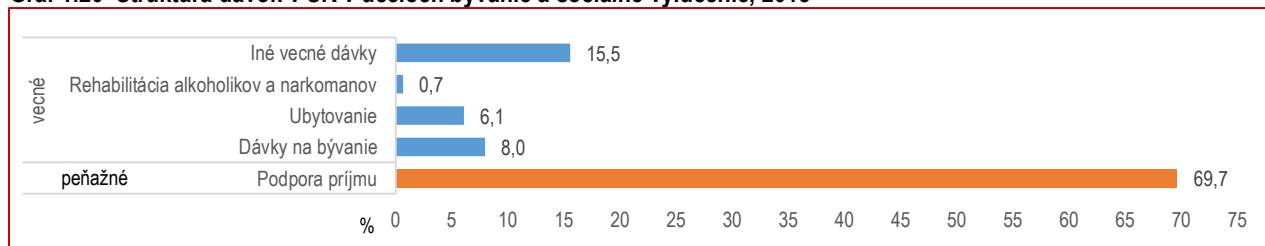
Iné peňažné dávky: podpora chudobných a ohrozených ľudí. Tieto dávky môžu vyplácať súkromné neziskové organizácie.

Bývanie: prístrešie a strava poskytovaná chudobným alebo ohrozeným ľuďom, keď tieto služby nemožno klasifikovať pod iným účelom. Môže ísť o krátkodobú pomoc v zberných strediskách, útulkoch atď. alebo na pravidelnejšej báze v špeciálnych zariadeniach, penziónoch, prijímacích rodinách a tak ďalej.

Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov: liečenie závislosti na alkohole a drogách zamerané na rekonštrukciu spoločenského života závislých, urobiť z nich ľudí schopných samostatného života.

Iné vecné dávky: základné služby a tovary na pomoc ohrozeným ľuďom, ako je poradenská služba, denný prístrešok, pomoc pri vykonávaní každodenných povinností, strava, oblečenie, palivo atď. Sem sa tiež zahŕňa právna pomoc poskytovaná pri testovaní na príjem.

Graf 1.20 Štruktúra dávok v SR v účeloch bývanie a sociálne vylúčenie, 2018

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky na účely **bývanie a sociálne vylúčenie** v roku 2018 dosiahli 228,9 mil. eur (0,3 % z HDP).

V účeloch bývanie a sociálne vylúčenie prevládala najmä testovaná pravidelná peňažná dávka podpora príjmu (pomoc v hmotnej núdzi s podielom 69,7 %) financovaná zo štátneho rozpočtu. Z vecných dávok bol významný štátny príspevok mladým k hypotekárnemu úveru (8,0 % podiel).

Tab. 1.11 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel bývanie, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c. 2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Testované dávky na príjem	46,7	100,0	7,6	12,0	0,1	106,6
Vecné dávky	46,7	100,0	7,6	12,0	0,1	106,6
Dávka na zabezpečenie ubytovania ¹⁾	14,5	31,1	7,6	12,0	0,1	x
Sociálne bývanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iná dávka pre zabezpečenie ubytovania	14,5	31,1	0,0	0,0	0,0	x
Dávky pre vlastníkov-nájomníkov	32,1	68,9	2,4	3,7	0,0	106,1

1) údaje sú čiastočne zahnuté aj vo funkcii sociálne vylúčenie

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

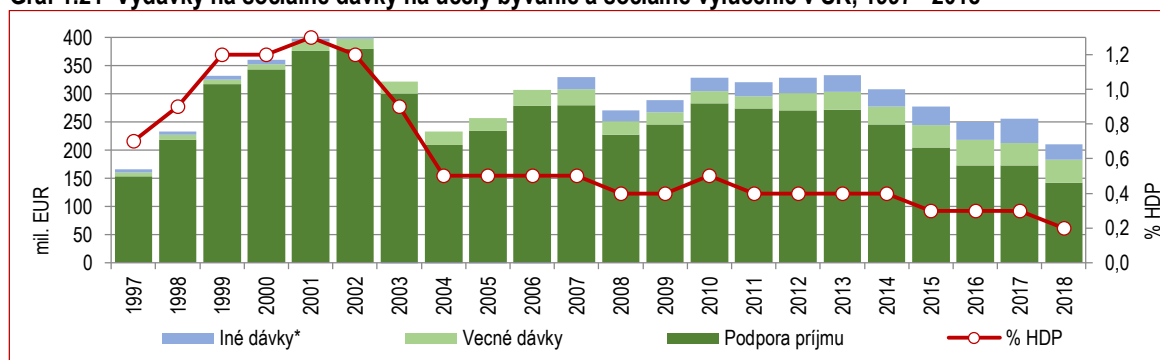
Tab. 1.12 Výdavky na sociálne dávky na účel sociálne vylúčenie v SR, 2018

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c. 2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2018/2017
Dávky sociálnej ochrany	182,2	100,0	29,6	46,8	0,2	85,9
Netestované dávky na príjem	40,7	22,3	6,6	10,5	0,0	103,9
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Periodické	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Podpora príjmu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Jednorazové	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné jednorazové dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	40,7	22,3	6,6	10,5	0,0	103,9
Ubytovanie	11,2	6,1	1,8	2,9	0,0	99,5
Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov	1,2	0,7	0,2	0,3	0,0	120,6
Iné vecné dávky	28,3	15,5	4,6	7,3	0,0	105,2
Testované dávky	141,5	77,7	23,0	36,4	0,2	81,8
Peňažné dávky	141,5	77,7	23,0	36,4	0,2	81,8
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Medziročné indexy na dávky v účele bývanie a sociálne vylúčenie boli extrémne pre index 1999/1998 (42,9 %) a pre index 2004/2003 (-27,7 %). Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tieto účely v roku 2001 (1,3 %), najnižší v roku 2018 (0,2 %).

Graf 1.21 Výdavky na sociálne dávky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR, 1997 - 2018

* od roku 2007 vrátane štátneho príspevku pre mladých

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

2. Výdavky na dôchodky v SR (Programy sociálnej ochrany č. 5, 11, 13, 18, 19, 20, 22)

Dôchodok je vo všeobecnosti pravidelná peňažná dávka vyplácaná za účelom udržania alebo podpory príjmu dôchodcu. Nárok na dôchodok je viazaný na podmienku, že poberateľ predtým platil sociálne odvody do poisťných dôchodkových fondov (resp. dane) v presne stanovenom minimálnom období a výške. Metodika ESSPROS stanovuje 7 kategórií dôchodkov v nasledovných účeloch:

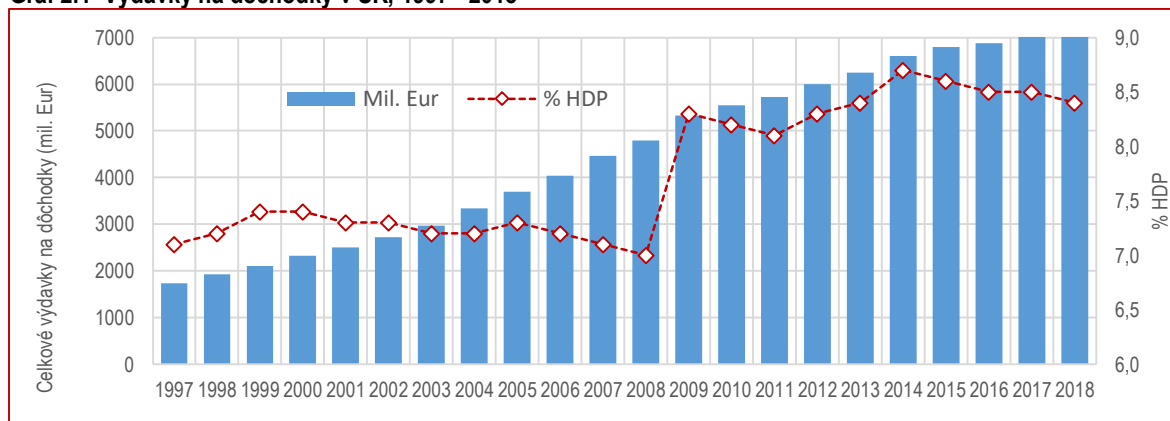
- zdravotné postihnutie (invalidný dôchodok a predčasný dôchodok v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti),
- staroba (starobný dôchodok, predpokladaný predčasný starobný dôchodok, čiastočný starobný dôchodok),
- pozostalí (pozostalostný dôchodok: vdovský, vdovecký a sirotsky),
- nezamestnanosť (predčasný dôchodok z dôvodu situácie na trhu práce).

Každá zo 7 dôchodkových kategórií sa ďalej rozdeľuje do dvoch podkategórií, t. j. netestované a testované dôchodky.

Dôchodky a dôchodkové dávky sa vyplácajú najmä v účeloch staroba, pozostalí, zdravotné postihnutie a čiastočne aj v účele nezamestnanosť.

Dôchodkové sociálne dávky sú iné sociálne dávky ako dôchodky vyplácané poberateľom dôchodkov, (napr. jednorazové peňažné alebo vecné dávky, napr. vianočný príspevok k dôchodkom).

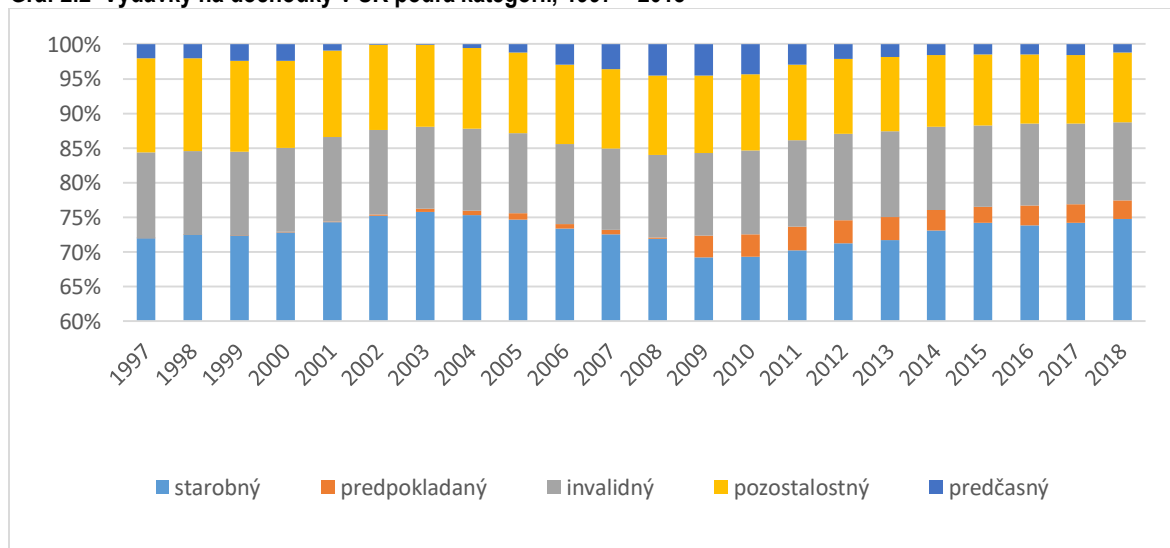
Graf 2.1 Výdavky na dôchodky v SR, 1997 - 2018

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Celkové hrubé výdavky na dôchodky v roku 2018 dosiahli 7 512,0 mil. eur, resp. 8,4 % HDP. Najväčšiu časť výdavkov na dôchodky tvorili výdavky na starobné dôchodky (minimálne 69,2 % v roku 2009, maximálne 75,8 % v roku 2003; v roku 2018 starobné dôchodky predstavovali 74,7 % zo všetkých výdavkov na dôchodky), invalidné dôchodky (minimálne 11,5 % v roku 2005, maximálne 12,5 % v roku 2012; v roku 2018 invalidné dôchodky predstavovali podiel 11,3 %), pozostalostné dôchodky (minimálne 10,0 % v roku 2016, maximálne 13,6 % v roku 1997) a predčasné dôchodky v roku 2018 tvorili 1,2 % podiel.

Graf 2.2 Výdavky na dôchodky v SR podľa kategórií, 1997 – 2018

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity v SR

V súlade s legislatívou Európskeho parlamentu a Rady č. 458/2007 poberatelia dôchodkov sú definovaní ako poberatelia jednej alebo viacerých peňažných pravidelných dávok programov sociálnej ochrany vo väzbe na sedem dôchodkových kategórií (invalidný dôchodok, predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej schopnosti, starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, čiastočný dôchodok, pozostalostný dôchodok a predčasný dôchodok z dôvodov situácie na trhu práce).

Členské štáty EÚ sú povinné poskytovať údaje o poberateľoch dôchodkov od roku 2008 (údaje za rok 2006). Cieľom modulu o poberateľoch dôchodkov je poskytnúť celkový počet príjemcov (bez dvojitého započítania):

- pre každé zo 7 kategórií dôchodkov
- pre každý zo štyroch účelov obsahujúcich tieto kategórie (invalidita, staroba, pozostalosť a nezamestnanosť)
- pre účely staroba a pozostalí
- pre agregáciu štyroch účelov na úrovni spolu (bez dvojitého započítania poberateľov dôchodkov).

Poradie krokov pri eliminácii dvojitého započítania poberateľov dôchodkov

1. Na úrovni položky vo vnútri programu
2. Na úrovni individuálnej dôchodkovej kategórie medzi programami
3. Na úrovni položky medzi netestovanými a testovanými sub-kategóriami
4. Na úrovni vo vnútri účelu
5. Na úrovni medzi účelmi (staroba a pozostalí)
6. Na úrovni úhrnu poberateľov dôchodkov

Do kategórii poberateľov dôchodkov a do celkového úhrnu dôchodcov (bez dvojitého narátania) sú zahrnuté údaje za programy sociálnej ochrany 5 (Štátna sociálna podpora), 13 (Sociálne poistenie - silové zložky), 18 (Starobné poistenie) a 19 (Invalidné poistenie). Dôchodkové dávky vyplácané jednorazovo nie sú považované za dôchodky. Poberatelia dôchodkov zo sporivých dôchodkových programov (20 - Dôchodkové sporenie a 11 - Doplnkové dôchodkové sporenie) nie sú zahrnutí v sumárnych údajoch z dôvodu, že tieto dôchodky sú vyplácané na základe individuálnych zmlúv.

Tab. 3.1 Počet poberateľov dôchodkov (bez viacnásobného narátania) podľa kategórií dôchodkov v SR, k 31. 12. 2016 - 2018

Ukazovateľ	2016			2017			2018		
	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži
Poberatelia dôchodkov - úhrn	1 436 589	840 033	596 556	1 449 756	844 489	605 267	1 475 667	859 086	616 581
Poberatelia invalidných dôchodkov	253 856	126 154	127 702	256 348	127 774	128 574	261 947	130 118	131 829
netestovaných	252 741	125 444	127 297	255 337	127 141	128 196	260 694	129 237	131 457
testovaných	1 115	710	405	1 011	633	378	1 253	881	372
Poberatelia dôchodkov vo funkcii staroba spolu	1 097 091	657 454	439 637	1 113 295	664 238	449 057	1 135 302	677 665	457 637
Poberatelia starobných dôchodkov	1 073 546	655 857	417 689	1 089 854	662 641	427 213	1 111 545	676 047	435 498
netestovaných	1 072 133	654 849	417 284	1 088 609	661 774	426 835	1 110 292	675 166	435 126
testovaných	1 413	1 008	405	1 245	867	378	1 253	881	372
Poberatelia očakávaných starobných dôchodkov	23 545	1 597	21 948	23 441	1 597	21 844	23 757	1 618	22 139
Poberatelia pozostalostných dôchodkov	370 609	313 425	57 184	369 597	311 544	58 053	381 512	323 678	57 834
Poberatelia predčasného dôchodku z dôvodov	20 232	7 652	12 580	16 467	5 113	11 354	16 794	5 326	11 468
Poberatelia dôchodkov v účeloch staroba a pozostalí	1 171 499	713 603	457 896	1 185 664	718 654	467 010	1 193 686	724 283	469 403
Počet vyplatených dôchodkov	1 753 642	1 105 298	648 344	1 696 055	1 088 643	607 412	1 730 243		
Počet dôchodkov vyplatených do zahraničia	24 908			26 534			27 813		

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

4. Medzinárodné porovnanie vybraných ukazovateľov sociálnej ochrany

Členské štáty EÚ majú výrazne odlišné systémy financovania sociálnej ochrany v závislosti na tom, či uprednostňujú poisťovacie systémy (54,6 % z celkových príjmov na úrovni EU-28 v roku 2017 tvorili sociálne príspevky) alebo financovanie z verejných rozpočtov (40,1 % pre EU-28).

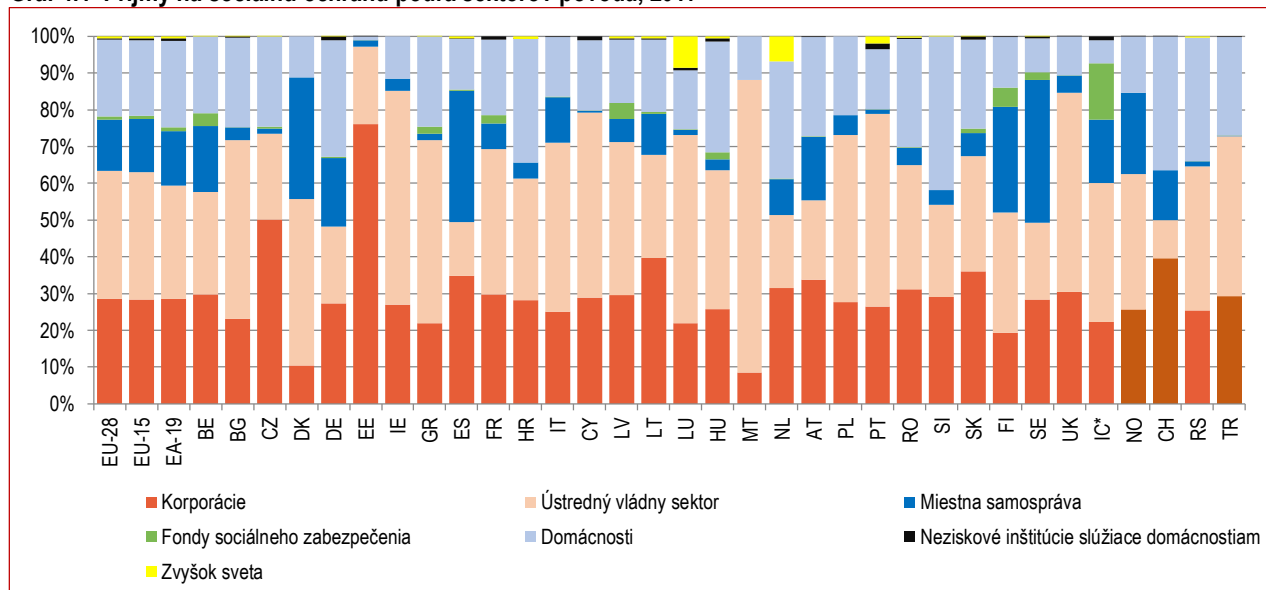
Tab. 4.1 Príjmy na sociálnu ochranu podľa typu, 2017

Štáty	EUR na obyvateľa	PPS ¹⁾ na obyvateľa	% HDP	Štruktúra príjmov v %			
				Sociálne príspevky zamestnávateľov	Sociálne príspevky chránených osôb	Príspevky verejnej správy	Iné príjmy
EU-28	8 806	8 806	29,2	34,9	20,1	40,1	4,9
EU-15	10 436	9 721	30,2	34,4	19,9	41,0	4,8
EA-19	9 842	9 599	29,9	36,5	22,8	37,2	3,4
BE	11 542	10 235	29,5	38,9	20,0	38,8	2,4
BG	1 355	2 995	18,3	34,7	21,4	42,0	1,8
CZ	3 539	5 641	19,3	50,5	24,4	23,9	1,3
DK	18 199	13 061	35,6	11,0	7,9	77,8	3,3
DE	12 437	12 079	31,5	34,0	31,1	33,2	1,7
EE	2 817	3 774	15,6	76,0	1,0	22,9	0,1
IE	10 172	7 872	16,3	27,8	11,4	57,1	3,8
GR	4 452	5 387	27,0	31,9	24,2	38,7	5,2
ES	5 602	6 022	22,5	44,8	13,5	39,5	2,2
FR	11 783	10 985	34,3	41,2	19,1	36,7	3,1
HR	2 750	4 351	23,1	28,5	31,5	36,7	3,3
IT	8 504	8 378	29,6	35,2	15,0	47,9	1,9
CY	4 900	5 464	20,9	28,8	19,0	45,0	7,2
LV	2 058	3 010	14,8	41,8	17,1	40,2	0,9
LT	2 459	4 106	16,5	56,6	18,9	23,3	1,3
LU	23 011	16 613	24,2	26,3	24,0	44,4	5,4
HU	2 311	3 881	17,8	37,1	29,7	33,2	0,1
MT	3 914	4 733	15,7	27,0	10,3	61,0	1,7
NL	14 307	12 536	33,2	29,3	31,8	22,9	16,0
AT	12 175	10 802	29,0	36,4	27,0	35,3	1,3
PL	2 506	4 648	20,4	47,2	21,5	18,3	13,0
PT	5 014	5 956	26,4	30,5	16,1	45,3	8,1
RO	1 467	3 077	15,3	43,9	29,1	25,7	1,3
SI	4 641	5 608	22,3	27,7	41,9	29,0	1,5
SK	3 004	4 221	19,3	48,6	22,2	26,1	3,1
FI	12 789	10 389	31,2	31,9	13,8	49,1	5,2
SE	14 657	10 925	30,7	38,0	9,1	50,8	2,1
UK	10 533	8 922	29,5	27,2	10,1	50,6	12,1
IC*	21 186	12 078	33,5	31,7	6,4	46,5	15,4
NO	19 019	12 070	28,4	28,6	15,2	56,1	0,0
CH	23 665	14 175	32,1	29,2	36,1	23,6	11,0
RS	1 098	2 358	19,6	30,8	33,7	34,8	0,7
TR	1 359	2 942	14,4	28,9	26,3	38,1	6,7

¹⁾ PPS - štandardy kúpnej sily

Rozdiely vo financovaní medzi členskými štátmi EÚ sú spôsobené historickým vývojom. Najvyšší podiel tvorili sociálne príspevky zamestnávateľov v Estónsku (76,0 %) a Litve (56,6 %). Prevažne z príspevkov verejnej správy je sociálna ochrana financovaná v Dánsku (77,8 %).

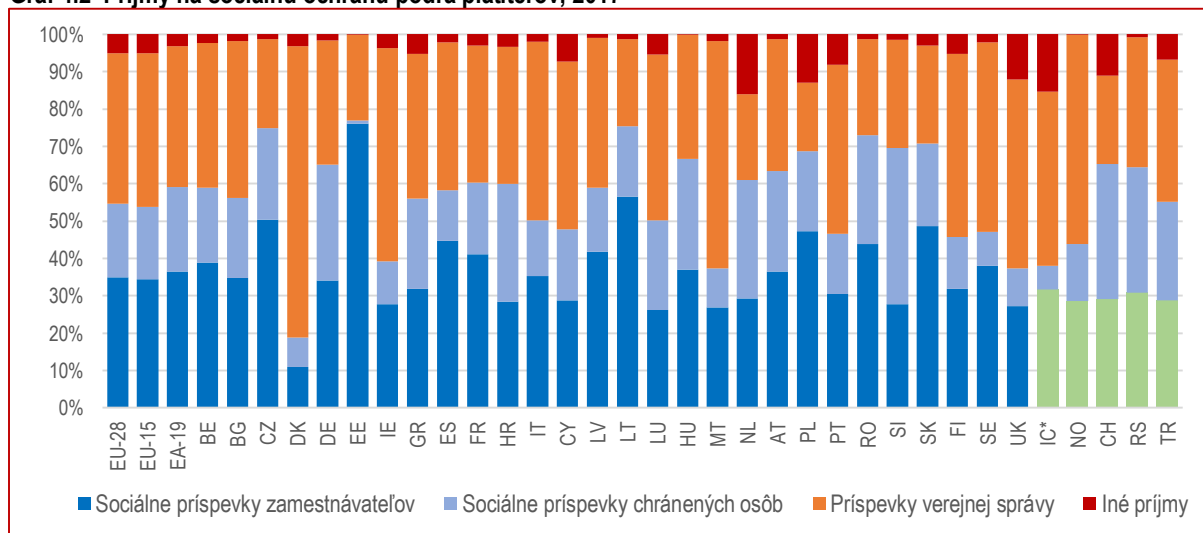
Graf 4.1 Príjmy na sociálnu ochranu podľa sektorov pôvodu, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

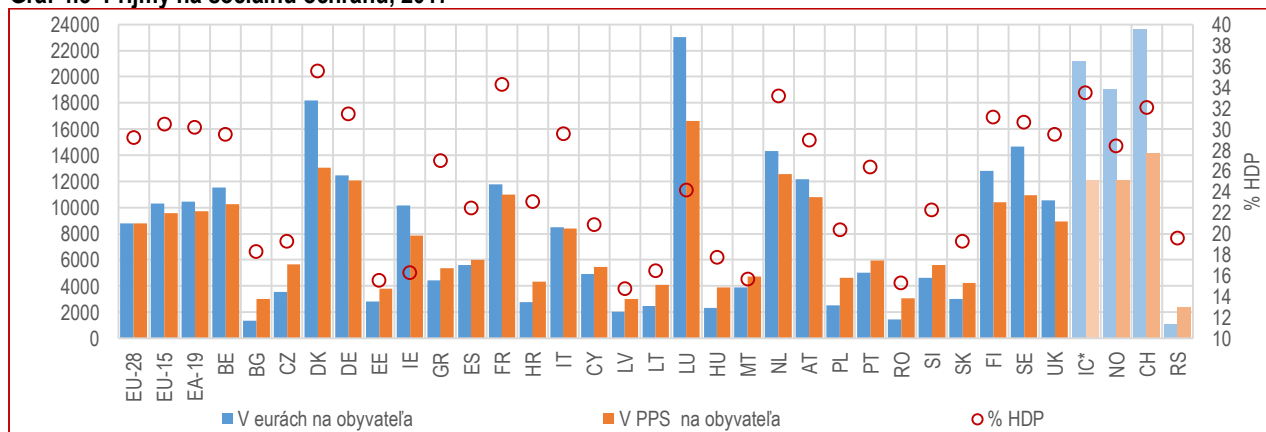
Graf 4.2 Príjmy na sociálnu ochranu podľa platiteľov, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.3 Príjmy na sociálnu ochranu, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Celkové hrubé výdavky na sociálnu ochranu v EU-28 v roku 2017 dosiahli 8 383 PPS na obyvateľa (v roku 2017 v SR 3 975 PPS na obyvateľa) a 27,8 % HDP (v SR 18,2 %).

Tab. 4.2 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2017

Krajiny	% z HDP	PPS na obyvateľa	Eur na obyvateľa	Štruktúra sociálnych dávok podľa účelov v %						
				Choroba, zdravotná starostlivosť	Zdravotné postihnutie	Staroba	Pozostalí	Rodina/deti	Nezamestnanosť	Bývanie, sociálne vylúčenie
EU-28*	27,8	8 383	8 383	29,6	7,5	40,5	5,3	8,5	4,4	4,2
EU-15*	28,7	9 242	9 921	29,7	7,5	40,3	5,3	8,3	4,5	4,4
EA-19*	28,9	9 266	9 501	29,6	7,3	39,6	6,6	7,9	5,2	3,8
BE	28,9	10 010	11 288	26,9	8,7	40,0	6,5	7,6	6,9	3,4
BG	16,9	2 760	1 249	28,6	7,4	43,7	5,4	10,7	3,0	1,2
CZ	18,3	5 352	3 357	32,7	6,4	44,0	3,2	8,8	2,6	2,4
DK	31,9	11 705	16 308	21,5	16,4	38,3	0,7	11,2	4,4	7,5
DE	29,6	11 336	11 673	35,2	8,5	32,2	6,2	11,5	3,4	3,0
EE	16,0	3 870	2 889	29,9	11,6	41,4	0,3	13,1	2,7	1,0
IE	14,8	7 172	9 268	37,6	5,6	32,0	2,7	8,8	8,8	4,5
GR	25,6	5 111	4 224	20,2	4,2	54,7	10,0	5,7	3,7	1,6
ES	23,4	6 281	5 843	26,9	7,2	41,8	9,8	5,4	7,5	1,4
FR	34,0	10 901	11 692	28,7	6,5	40,2	5,3	7,6	6,1	5,7
HR	21,5	4 058	2 565	33,3	10,5	33,7	8,7	8,7	3,4	1,8
IT	28,9	8 158	8 281	23,1	5,6	49,0	9,5	4,1	5,6	3,1
CY	18,5	4 832	4 333	18,3	4,5	48,4	7,4	6,7	5,7	9,0
LV	14,8	2 998	2 050	25,4	9,1	47,7	1,3	11,0	4,5	1,2
LT	15,1	3 763	2 254	31,3	9,3	42,6	2,6	8,3	3,8	2,1
LU	21,9	15 050	20 845	24,9	10,8	32,0	7,6	15,3	5,4	4,0
HU	18,2	3 955	2 354	27,7	6,0	44,4	5,3	12,1	1,7	2,8
MT	15,7	4 733	3 914	34,7	3,5	44,0	8,3	5,5	2,2	1,9
NL	29,3	11 064	12 627	33,7	9,2	38,3	3,8	4,2	4,0	6,9
AT	29,4	10 966	12 359	25,8	6,2	44,4	5,8	9,5	5,8	2,6
PL	20,2	4 622	2 492	22,8	7,3	45,2	9,0	13,4	1,6	0,8
PT	24,6	5 565	4 685	25,5	7,1	50,7	7,6	4,9	3,2	0,9
RO	14,8	2 972	1 416	27,2	6,4	50,3	4,4	10,3	0,5	1,0
SI	22,6	5 689	4 708	34,0	4,8	41,5	5,9	8,3	2,4	3,1
SK	18,2	3 975	2 829	31,7	8,8	40,9	4,9	9,1	2,9	1,7
FI	30,6	10 189	12 543	22,5	9,6	42,4	2,7	9,8	7,3	5,8
SE	28,7	10 223	13 715	26,2	10,0	44,0	1,0	10,1	3,5	5,2
UK	26,3	7 958	9 395	32,6	6,7	43,1	0,3	9,4	1,3	6,7
IC*	23,5	8 477	14 870	35,8	15,6	29,2	2,3	10,2	2,1	4,8
NO	27,8	11 824	18 631	28,3	16,6	36,8	0,9	11,9	2,4	3,1
CH	27,3	12 081	20 169	31,7	8,1	42,4	4,8	6,0	3,6	3,5
RS	19,4	2 334	1 087	25,3	6,1	46,0	9,7	6,5	3,2	3,2
TR	12,2	2 503	1 156	27,5	3,6	49,3	11,9	4,0	2,3	1,6

* údaj 2017

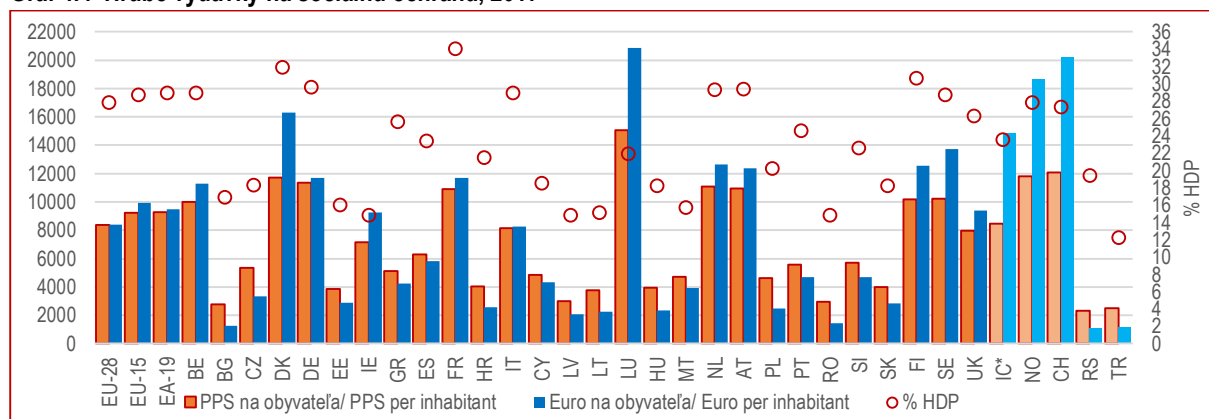
Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

¹⁾ PPS - Štandardy kúpnej sily

²⁾ vrátane daňového bonusu na dieťa

Najvyšší podiel výdavkov na sociálne dávky v roku 2017 dosiahlo Fínsko (30,6 %) a najnižší Rumunsko a Írsko (14,8 %). Najvyšší podiel sociálnych dávok na účel zdravotné postihnutie dosiahli Dánsko (16,4 %) a Nórsko (16,6 %) a najnižší Malta (3,5 %).

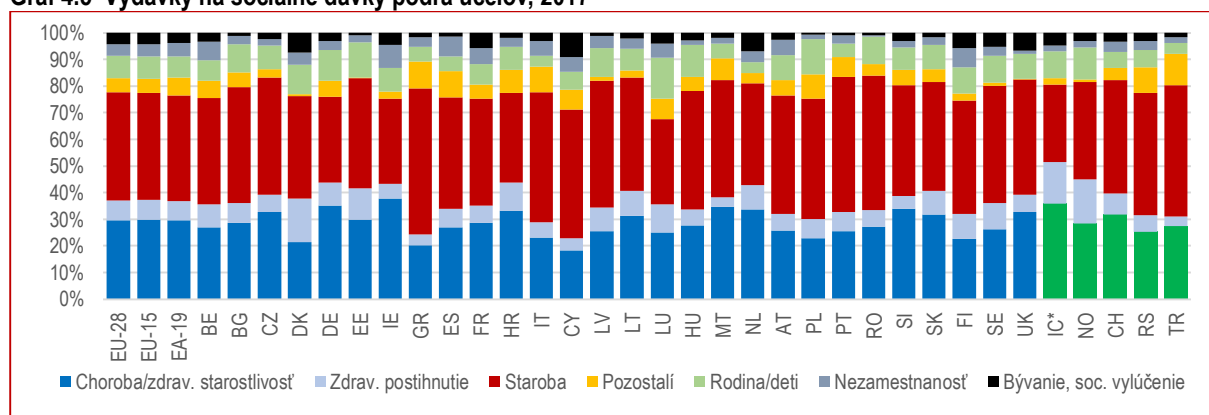
Graf 4.4 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

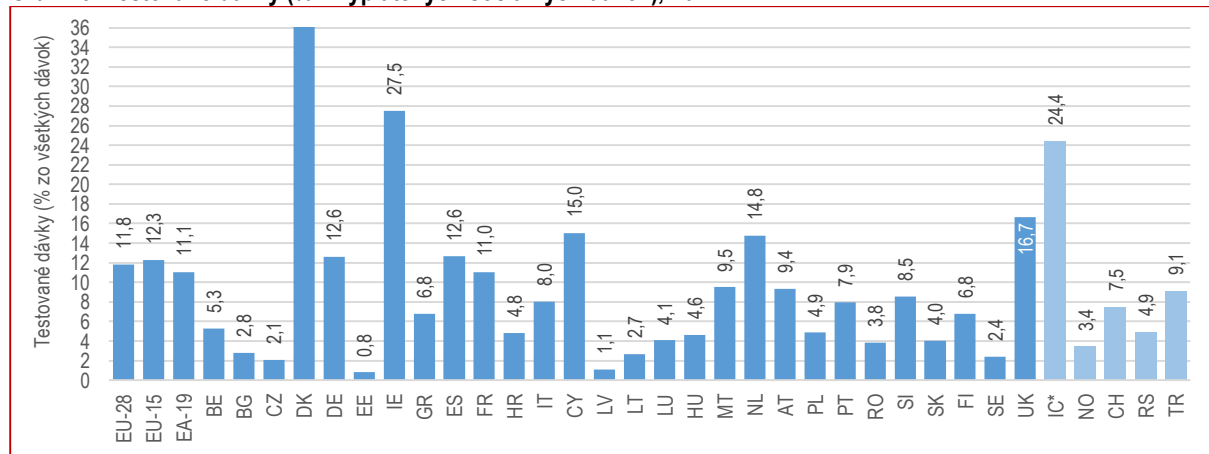
Graf 4.5 Výdavky na sociálne dávky podľa účelov, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.6 Testované dávky (% z vyplatených sociálnych dávok), 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Tab. 4.3 Hrubé výdavky na dôchodky a štruktúra výdavkov na dôchodky, 2017

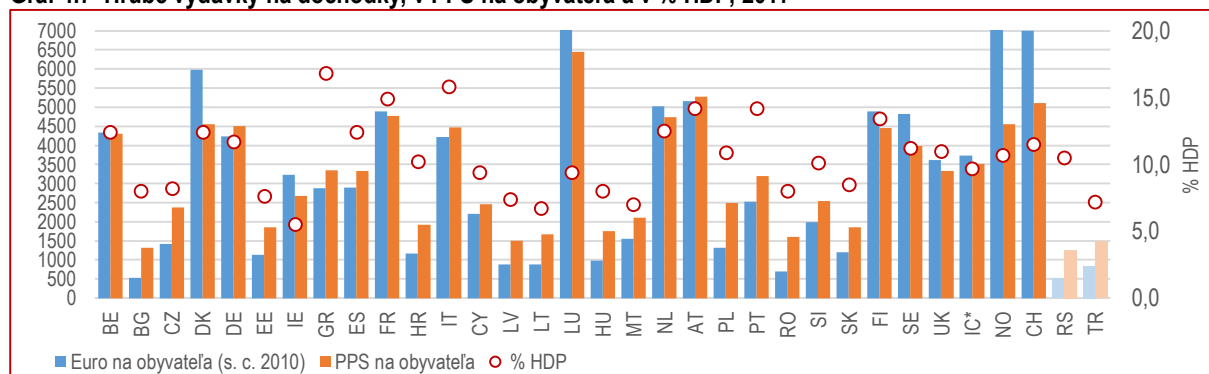
Krajina	EUR na obyvateľa s. c. 2010	PPS na obyvateľa	% HDP	Štruktúra dôchodkov podľa kategórie (%)						
				starobný	predpokladaný starobný	častočný starobný	invalidný	predčasný pre zníženú pracovnú schopnosť	pozostalostné	predčasný z dôvodov trhu práce
BE	4 339	4 311	12,4	70,2	0,0	0	14,1	0,0	13,4	2,3
BG	535	1 310	8,0	77,6	9,8	0	9,1	0,0	3,5	0,0
CZ	1 421	2 381	8,2	82,1	1,4	0	9,7	0,0	6,8	0,0
DK	5 984	4 560	12,4	76,5	4,5	0	2,5	14,8	1,7	0,0
DE	4 233	4 499	11,7	74,4	3,1	0	0,6	7,1	14,8	0,1
EE	1 136	1 851	7,6	60,4	23,2	0	15,7	0,0	0,7	0,0
IE	3 238	2 672	5,5	80,3	0,0	0	13,4	0,0	6,2	0,0
GR	2 870	3 349	16,8	81,2	0,0	0	3,8	0,0	14,8	0,2
ES	2 891	3 334	12,4	64,8	6,7	0	10,4	0,0	18,1	0,0
FR	4 893	4 780	14,9	81,8	0,0	0	7,2	0,2	10,7	0,1
HR	1 175	1 925	10,2	53,4	14,2	0	15,4	0,0	17,0	0,0
IT	4 225	4 464	15,8	70,5	8,8	0	3,8	0,2	16,0	0,7
CY	2 204	2 462	9,4	73,5	8,8	0	1,6	2,2	13,9	0,0
LV	880	1 509	7,4	85,8	2,7	0	9,9	0,0	1,6	0,0
LT	878	1 673	6,7	79,4	3,5	0	12,9	0,0	4,1	0,0
LU	8 017	6 457	9,4	54,2	19,1	0	7,8	0,0	17,3	1,5
HU	977	1 747	8,0	81,0	7,2	0	0,0	0,0	11,8	0,0
MT	1 561	2 110	7,0	78,6	0,0	0	4,7	0,0	16,5	0,3
NL	5 021	4 732	12,5	77,5	0,0	0	14,2	0,0	8,3	0,0
AT	5 162	5 275	14,2	77,4	4,2	0	6,8	0,0	11,6	0,1
PL	1 312	2 499	10,9	70,7	6,3	0	7,6	0,0	14,4	0,9
PT	2 528	3 202	14,2	73,5	3,4	0	10,8	0,0	12,2	0,2
RO	690	1 610	8,0	85,6	0,5	1,2	3,1	3,2	6,4	0,0
SI	1 990	2 537	10,1	75,4	9,8	0,5	3,0	0,0	11,2	0,0
SK	1 196	1 855	8,5	74,2	2,7	0	11,6	0,0	9,9	1,5
FI	4 894	4 454	13,4	79,6	4,0	0,5	10,0	0,0	5,9	0,0
SE	4 823	3 980	11,2	83,8	5,5	0	8,2	0,0	2,6	0,0
UK	3 623	3 330	11,0	88,3	0,0	0	11,0	0,0	0,7	0,0
IC*	3 734	3 510	9,7	65,9	0,0	0	28,7	0,0	5,4	0,0
NO	7 075	4 556	10,7	69,2	2,8	0	25,7	0,0	2,3	0,0
CH	7 009	5 104	11,5	76,0	3,5	0	11,0	0,0	9,5	0,0
RS	516	1 259	10,5	75,3	1,8	0	5,9	0,0	16,6	0,3
TR	834	1 478	7,2	55,4	22,4	0	2,7	0,0	19,4	0,0

* údaje 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Najnižšie výdavky na dôchodky vyjadrené ako podiel z HDP vykázalo Írsko (5,5 % HDP), najvyššie výdavky Grécko (16,8 % HDP). Výraznejšie rozdiely sa medzi štátmi prejavujú pri vyjadrení výdavkov na dôchodky v PPS na osobu. Najnižšie výdavky v PPS na obyvateľa dlhodobo v rámci EU dosahuje Bulharsko (1 310), najvyššie Luxembursko (6 457).

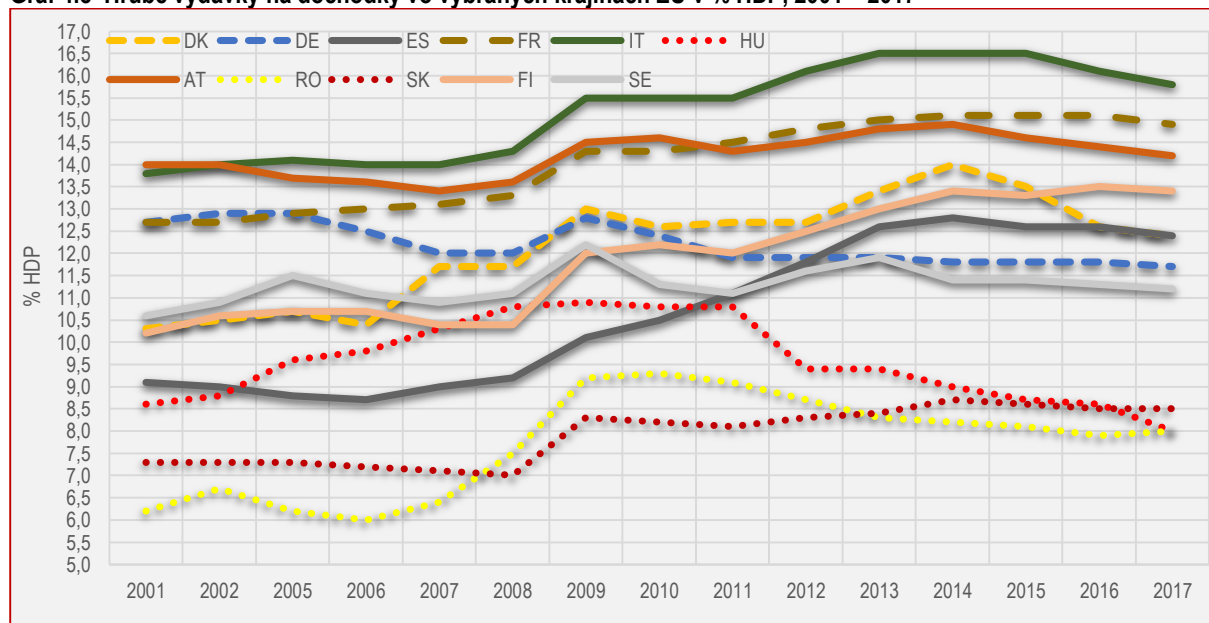
Graf 4.7 Hrubé výdavky na důchodky, v PPS na obyvatel a v % HDP, 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

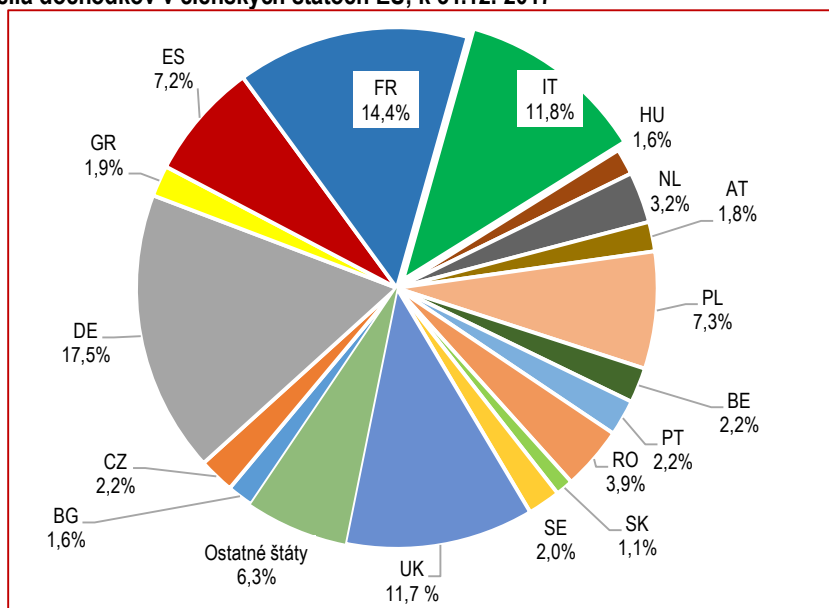
Graf 4.8 Hrubé výdavky na důchodky vo vybraných krajínach EÚ v % HDP, 2001 – 2017

* údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.9 Poberatelia dôchodkov v členských štátoch EÚ, k 31.12. 2017

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

5. Netto dávky sociálnej ochrany

Cieľom ESSPROS modulu „Čisté dávky sociálnej ochrany“ je zbierať údaje, ktoré merajú vplyv fiškálneho systému na hrubé výdavky, a tak poskytujú údaje o čistých výdavkoch sociálnej ochrany, ktoré sú porovnateľné medzi jednotlivými krajinami.

„Čisté dávky sociálnej ochrany - obmedzený prístup“ sú sociálne dávky po odpočítaní daní a sociálnych príspevkov, ktoré príjemca platí z peňažných sociálnych dávok, a po pripočítaní všetkých prípadných reziduálnych daňových výhod podľa vzorca:

$$\text{Čisté sociálne dávky (obmedzený prístup)} = \text{hrubé dávky sociálnej ochrany} \times (1 - \text{AITR} - \text{AISC}) + \text{reziduálne daňové výhody}$$

Reziduálne daňové výhody by mali byť zahrnuté do výpočtu čistých sociálnych dávok, iba ak nie sú priamo zohľadnené v AITR a/alebo AISC.

„Priemerná položková sadzba dane (AITR) z dávky (alebo skupiny dávok)“ je súčet daní, ktoré príjemcovia zaplatia z danej dávky, vydelení celkovým príjmom z tejto dávky (t. j. prijatými hrubými dávkami).

„Priemerná položková sadzba sociálnych príspevkov (AISC) z dávky (alebo skupiny dávok)“ je súčet sociálnych príspevkov, ktoré príjemcovia zaplatia z danej dávky, vydelení celkovým príjmom z tejto dávky (t. j. prijatými hrubými dávkami).

„Reziduálne daňové výhody“ predstavujú tú časť celkovej hodnoty daňových výhod, ktorá sa vzťahuje na úľavu od odvodov platených zo sociálnych dávok (na rozdiel od časti, ktorá sa vzťahuje na úľavu od odvodov platených zo všetkých ostatných foriem príjmu).

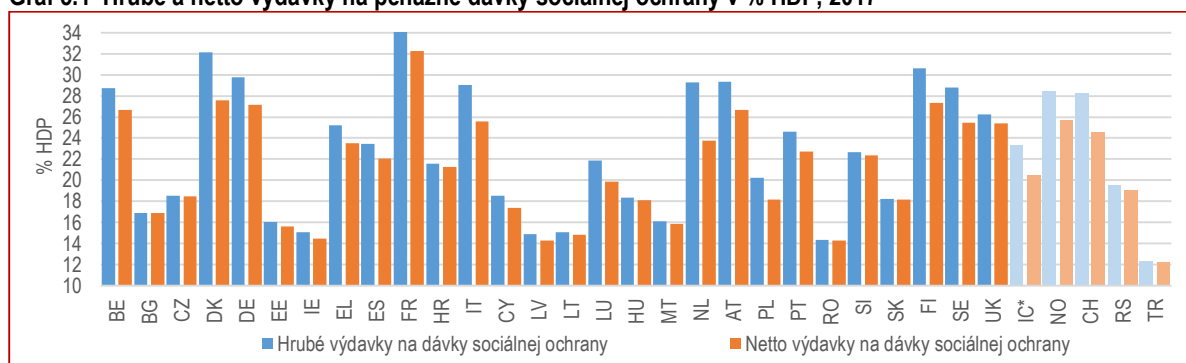
Tab. 5.1 Netto výdavky na sociálne dávky v % hrubých výdavkov na dávky v roku 2017

Štáty	Dávky sociálnej ochrany	Netestované dávky	Choroba/zdravotná starostlivosť	Zdravotné postihnutie	Staroba	Pozostalí	Rodina/ deti	Nezamestnanosť	Bývanie	Sociálne vylúčenie
BE	92,3	91,9	98,7	92,7	87,1	85,4	98,9	93,1	100,0	100,0
BG	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	98,9	100,0	100,0
CZ	99,7	99,6	99,7	99,9	100,0	99,7	98,7	95,2	100,0	99,4
DK	85,2	90,6	97,6	84,8	75,3	69,0	95,6	80,6	100,0	86,8
DE	90,8	89,5	93,7	93,7	83,9	84,8	98,2	97,6	100,0	100,0
EE	97,6	96,8	98,4	99,7	97,2	99,9	96,0	92,1	100,0	100,0
IE	95,9	94,4	99,0	99,5	89,5	89,3	99,2	99,5	100,0	99,4
EL	93,1	92,9	99,6	96,1	90,6	88,2	94,3	98,1	100,0	100,0
ES	94,0	93,2	97,1	98,2	90,1	96,2	96,2	95,5	100,0	100,0
FR	94,3	93,7	98,6	97,5	89,9	92,2	97,9	92,4	100,0	99,6
HR	98,6	98,6	98,1	98,9	98,8	99,7	99,0	96,4	100,0	100,0
IT	87,6	86,5	98,8	97,4	80,5	85,0	98,0	83,6	100,0	100,0
CY	93,5	92,3	100,0	100,0	87,4	94,4	100,0	100,0	100,0	100,0
LV	96,0	95,9	95,4	99,1	94,7	99,3	100,0	95,6	100,0	100,0
LT	98,2	98,1	97,5	100,0	100,0	100,0	91,0	92,8	100,0	100,0
LU	90,8	90,4	94,7	95,4	84,6	87,8	96,3	82,2	100,0	98,4
HU	98,8	98,8	97,9	99,5	100,0	100,0	97,2	84,1	100,0	100,0
MT	98,2	98,0	99,5	99,0	96,8	98,3	100,0	99,9	100,0	100,0
NL	80,0	77,5	91,1	70,5	71,7	65,5	99,4	61,6	100,0	88,1
AT	90,5	89,6	96,8	93,0	83,7	86,0	100,0	97,1	100,0	100,0
PL	89,3	88,7	96,5	89,1	83,8	85,0	97,4	91,4	100,0	100,0
PT	92,1	91,4	100,0	96,1	86,1	92,2	100,0	99,3	100,0	100,0
RO	99,2	99,1	100,0	99,9	98,5	99,6	100,0	100,0	100,0	100,0
SI	98,6	98,5	97,9	99,8	99,4	98,7	96,5	98,7	100,0	100,0
SK	99,7	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	92,3	100,0	100,0
FI	89,3	88,9	96,2	94,1	83,0	81,7	95,4	84,4	100,0	99,4
SE	88,1	87,8	95,5	91,5	80,5	80,1	94,4	83,2	100,0	100,0
UK	96,7	96,1	99,5	100,0	93,0	92,5	99,7	96,1	100,0	100,0
IC*	87,7	89,5	94,5	83,9	78,7	72,7	95,3	80,3	100,0	96,3
NO	90,2	90,1	93,5	83,5	88,3	84,8	95,8	87,9	100,0	97,5
CH	85,9	84,8	96,0	88,8	77,7	80,6	86,7	78,5	100,0	100,0
RS	97,7	97,5	97,5	99,9	100,0	100,0	74,4	98,8	100,0	100,0
TR	99,8	99,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	91,4	:	100,0

*údaj 2017

Zdroj: EUROSTAT Database

Graf 5.1 Hrubé a netto výdavky na peňažné dávky sociálnej ochrany v % HDP, 2017

* údaj 2015

Zdroj: EUROSTAT Database

6. Zdroje údajov a informácií:

- [1] AZÚ: Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, ÚPSVR
- [2] Rezortné zisťovania MPSVR SR
- [3] Ročné zisťovanie v zariadeniach sociálnych služieb, ŠÚ SR
- [4] Ročné zisťovanie „Náklady práce“, ŠÚ SR
- [5] Výberové zisťovanie v neziskových organizáciách, ŠÚ SR
- [6] Administratívne zdroje údajov: MF SR, MO SR, MV SR, MDVRR SR, MS SR, Daňové riaditeľstvo, prevádzkovatelia MHD a prímestskej dopravy, Železnice Slovenskej republiky, samosprávne kraje Slovenskej republiky, obce a mestá SR, Mиграčný úrad MV SR, dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti
- [7] Európska komisia - verejná databáza EUROSTAT-u (Eurobase)
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/overview>

7. Literatúra:

- [1] European system of integrated social protection statistics - ESSPROS, Manual and user guidelines, 2016 edition, EK
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/10295301/KS-GQ-19-014-EN-N.pdf/e7c8c019-944c-1c71-ae5-1ffc8ce45200?t=1575969094000>
- [2] ESSPROS publikácie
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/publications>
- [3] Správa o sociálnej situácii obyvateľstva za rok 2018, MPSVR SR
<https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva/rok-2018.html>
- [4] Publikácie k ESSPROS štatistike
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/social/publications!/ut/p/z1/jZNDolwEIQfgUPBAsCoTRp0FL-7MVvMiSKHozPbyVeKexts9_s7gyxZCB2Hj_TbXxPz3m8u_5i2VXHMsmyqCM5xICsTat0BICU9AUQC15GsQISJQ6QvGzrVlcheEjshJ1WimOfvjBnytnI5Mf6VEA2OU2MYhQIFv3aWLANvQN23fcA1m-vJ3ZBuNbaqK6D6Kj7IAwEqtZtadgf8EW8dcR6U_iF5Le5tcHF9Hq0gZMcpJfH0sjUg!!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3Qs80TmxFL1o2X1E3SThCQjFBMDg1NzAwSU5VTAWVIMwME4w/
- [5] Štatistická ročenka SR 2018, ŠÚ SR
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/b9da354a-21ab-4c5a-b413-b3552df55589!/ut/p/z1/rVJNc4lwEP0tHjhCFklEeova8aN6sl5Vc-kkiJIKBCFC_feNnR7amdrameaQyW7e232bF8TQGrGCN3LPtVQFz0y8Yd3neTAOez2XAgrkAOPJcjAflIIXfEBPiCEWF7rUKdooUfPUrg92eRIWmC2TBx7LxIKmTvTh_Dkjoi3HxOe253Jh-zHhtvBdbAtMiLfdEULC6FK7jOUWbW5Cr34Ty8w1XFkUDJ-9Q_pDOvKDKUA4HRIY09HyMZpjDBR_AH6osTEaggsaHjy0amTSomWhqty87-KPI44ATRCTInfAOhfAcB0w6Pqe64eRh835Yph8OR4ZNa6oQievGq3_3RbTxKtm_dneaOc6tWWxU2h9K5UWAoeGWiW7pEog51SZf5ZqXdZ3FjQtq2zV2qfJU6scgu-o6SqNnN9Ralyz0N8tg-72T32mTjirJIS2um8ASDNme0!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

Internetové adresy sú platné ku dňu 21/12/2020

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2018

Social Protection in the Slovak Republic 2018

(podľa metodiky ESSPROS)
(according to the ESSPROS Manual)

Analýza príjmov a výdavkov na sociálnu ochranu a údajov o poberateľoch dôchodkov v Slovenskej republike v roku 2018. Údaje sú spracované v súlade s medzinárodne porovnateľnou metodikou ESSPROS (Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany). Súčasťou publikácie je aj medzinárodné porovnanie krajín EÚ.

The analysis of receipts and expenditures on social protection and data on pension beneficiaries in the Slovak Republic in 2018. The data are processed in accordance with the internationally comparable the ESSPROS (Euro-pean system of integrated social protection statistics) Manual. Publication also includes an international comparison of EU countries.

ISBN 978-80-8121-767-8

www.statistics.sk